

AANTAL JONGEREN IN DE BIJSTAND STIJGT

LIWWADDERS SEPTEMBER 2025

NEEM MEE ÉCHT ALLES OVER LEEUWARDEN

liwwadders

CURLINGCLUB: SPRING OP DE BAGAGEDRAGER VAN GEBIEDSONTWIKKELING

Allard Slagman BABYBOOM ZORGT VOOR EXPLOSIE VAN GELD PAG 6	Tjalling Rollema WIE WORDT NIET BLIJ VAN ROB DE NIJS? PAG 7	Tjadlind Arends RONDE HOEKEN, KLEUR BEIGE EN WALNOOT PAG 14	Martin van Seijen KLEUREN, MATERIALEN EN VERHOUDINGEN PAG 15	Bouwbedrijf De Vries STEPHAN: IK WIL WEL, MAAR NIET ZONDER THEUN PAG 18
---	--	--	---	--

KOMT HET NOG GOED MET DE PARTICIPATIE IN LEEUWARDEN?

25 jaar liwwadders

DE ONTEGENZEGGELIJKE BESTSELLER: Het Vrolijke Leven In Een Provinciehoofdstad

Wie een kleine provinciestad als Leeuwarden en haar inwoners de Liwwadders écht wil leren kennen kan niet om dit boek heen. Vrolijke teksten omlijst met tientallen foto's van Simon van der Woude en illustraties van Anton Feddema.

Eric Hoekstra, Albert Kooy, Arie van der Wal, Ido Siderius, Catrinus van der Velde, Kees van der Meer, Hedzer Pekel, Freek van Tuinen, Hepke Runia, Douwe Miedema, André Rolf, Shawn Le, Harry Westers, Martine Béhague, Jan van Olfen, Gerard van der Meulen, El Hafid, Marcel Dijksman, Rimmer Mulder, Gerrit Ybema, Jerre Hakse, Ton Boucher, Geke Westenberg, Hans Man in 't Veld, Nol Hoekstra, Otto van Gelderen, Joop Annee, Dikkie Smids, Sjoerdsje Engström, Jack Kooistra, Paul van der Monde, Klaas Kasma, Tom van Mourik, Geert Dales, Rob de Jong, Meindert Schroor, André Keikes, Elisabeth Hietkamp, Sip de Haan en vele anderen.

Harmen Abma, Willem Annee, Siebe Annema, Pier Baarsma, Tjeerd van Bekkum, Gerrit Benner, Joe Biden, Bearn Bilker, Anne Boelens, Sjoerd Bootsma, Wouter Bos, Jaap Bronger, Johan Derksen, Anneke Douma, Willem Duys, Fred ter Elst, Piet Eisma, Marijke van Essen, Peter Faber, Marco Florijn, Sjoerd Galema, Bowina van Gelderen, Leo Hasz, Nol Hoekstra, Bas Hollenberg, Klaas Jansma, Rob de Jong, Ira Judkovskaja, Reitze Ketellapper, Hein Kocken, Frits Korbach, Gerrit Krol, Fokke Laanstra, Eelke Lok, Harke van der Meer, Jan van der Meulen, Femke Molenaar, Paul van der Monde, Piet Muizer, Barack Obama, Piet Paulusma, Hedzer Pekel, Gordon Ramsay, Jeroen Rodenburg, Jan Riedstra, Jan de Roos, Maarten Ruiz, Klaas Siderius, Ype Smeding, Sjoerd Soeters, Lex Tichelaar, Donald Trump, Pieter Tuinman, Kees van Twist, Robert Veenstra, Albert Verlinde, Petra Vlutters, Aukje de Vries, Marlise Vroom, Ingrid Wagenaar, Jesse Wassenaar, Hans Wiegel, Roel de Wilde, Rinze Yntema, Bonne van der Zee, Jan Zeinstra.

Eetcafé De Lachende Koe
Leeuwarden

In-Koe-Sief
kiezen van de kaart
2 gangen €29,-*
3 gangen €33,-*

inclusief onbeperkt
bier/wijn/fris
*Vrijdag €2,- toeslag, zaterdag €3,- toeslag

Diner actie!
3-gangen diner
voor de prijs van
2-gangen diner
in-koe-sief*
*Vrijdag €2,- toeslag,
zaterdag €3,- toeslag

*Eetcafé
De Lachende Koe!*

Reserveren: telefonisch of via whatsapp
06 20 72 70 88 | info@dekoeleeuwarden.nl
Grote Hoogstraat 16-20 | Leeuwarden

*UITSLUITEND TEGEN INLEVERING VAN
DEZE ADVERTENTIE EN BIJ RESERVERING

AFVALCONTAINER HUREN IN LEEUWARDEN E.O.?

Afvalcontainer verhuur

(van 3m3 tot 40m3)

Milieustraat *Bedrijf & Particulier!*

Einsteinweg 16 | Leeuwarden
058 213 1018 | info@oldehove-recycling.nl
www.oldehove-recycling.nl

ARCADIA IS IN ELKAAR GEZAKT

‘Overdag loopt het hartstikke mooi, maar ’s avonds kunnen we nog wel een paar gasten extra ontvangen.’ Jan Willem Schoot en Ralph Pol hebben de Hofdame, hun restaurant in de Grote Kerkstraat op de hoek van het Heer Ivostraatje, op de rit. Na een grootscheepse verbouwing van het horecapan- dopen ze hun Hofdame anderhalf jaar geleden.

Advertorial • Foto: Marchje Andringa

‘Het gaat hartstikke best, het kan niet beter.’ Met lichte zelfspot zitten de horecamannen aan een van de tafels in het voor het overgrote deel lege restaurant. ‘Nou ja, natuurlijk kan het wel beter’, herstelt Jan Willem, ‘maar de basisingrediënten zijn aanwezig: een prachtige zaak op een mooie locatie, gerund door vakkundig personeel.’ Ralph somt op: ‘Naast ons zit het Nationaal Kera- miekmuseum, een plek voor de fijnproever, net als De Hofdame. Voor het museum verzorgen we regelmatig de catering, net als we dat doen voor de gemeente Leeuwarden. Verderop zitten Tresoar, het Historisch Centrum Leeuwarden, de Afûk, de Fryske Akademie en het gemeentekan- toor van Leeuwarden.’ Wat wil je nog meer? Jan Willem: ‘Vanuit De Hofdame kijk je rechtuit op de Oldehove en in de Kleine Kerkstraat, nog altijd een van de mooiste straten van de stad.’

Ook het Oldehoofsterkerkhof dat voor de deur ligt zorgt voor klandizie, al viel dat de laatste honderd dagen met Arcadia bitter tegen. De mannen willen er niet al te veel woorden aan vuil maken, maar dat de boel nu weer zichtbaar wordt, stelt hen tevreden. Met gemengde gevoe- lens kijken ze terug op de groots aangekondigde manifestatie. ‘Vreselijk. Ik snap ook niet hoe ze aan de gepubliceerde bezoek- ersaantallen komen. Als die getallen kloppen, dan zouden we

Jan Willem Schoot (l) en Ralph Pol

hier zo’n vijfduizend toeristen per dag hebben zien langskomen. Ik heb ze niet gezien.’ De horecamannen, die beroepsma- tig ook als Horecadokters te boek staan, vinden dat Leeuwarden toe is aan ander soort vermaak: kleinere evenementen die door de jaren heen goed worden onderhouden. ‘Kijk nou eens naar het Straatfestival. Dat was een evenement van formaat, maar het is ineengeschrompeld tot een weinig enthousiasmerend feestje met ook nog eens weinig verrassende acts. Als ik zeg dat dat festival in elkaar is gezakt, dan kun je dat als een understa- tement beschouwen.’

‘Leeuwarden is toe aan ander vermaak: kleinere evenementen die door de jaren heen goed worden onderhouden’

De mannen missen saamho- righeid binnen de horeca van Leeuwarden. Niet een gemak- kelijke opgave omdat de meeste zelfstandige ondernemers niet veel verder kijken dan hun eigen gevel. Ze vinden dat er meer flair moet komen met evene- menten voor een breed deel van de bevolking in plaats van voor

een nichegroep zoals nu. ‘Op de een of andere manier weten we nog steeds niet hoe een stad als Leeuwarder eruit zou moeten zien. Ik zeg: toon karakter en zorg dat iedereen mee kan doen. Maak een plan voor de lange termijn en verbe- ter wat er al is. Vind niet steeds opnieuw het wiel uit.’

RALPH POL: ‘Wij kunnen met onze zaken (naast De Hof- dame, Eetcafé Spinoza, koffie en lunchzaak Barrevoets) en ons personeel alleen maar ons uiterste best doen. We hebben in De Hofdame een mooie, overdekte binnentuin voor bruiloften en andere feesten en drie volledig geoutilleerde vergaderzalen.’
JAN WILLEM SCHOOT: ‘In het najaar komen we met een compleet nieuwe kaart. Even een lofzang: daarop staan wild en vegetarische gerech- ten die met zorg op smaak zijn samengesteld. Er is keus uit maar liefst 73 wijnen die zo’n prachtig diner completeren. We pakten al royaal uit met onze Royal Tour, een proeverij shared dining met een keur aan smaken van het seizoen.’

Het Stadsblad Liwwadders (sinds 1998) wordt gemaakt door: André Keikes, Aly van der Mark, Klaas Kasma, Henk Weiland, Luuk Inberg, Anton Feddema (vormgeving), Marchje Andringa (fotografie) en Andries Veldman (organisatie en acquisitie). Liwwadders verschijnt tien keer per jaar en wordt verspreid in de gemeente Leeuwarden en in de randgemeenten (zie op pagina 5). Daarnaast wordt de krant geplaatst op onze website www.liwwadders.nl Al onze activiteiten worden ondersteund door Facebook, Twitter, Instagram (Roosmarijn Haring) en een dagelijkse nieuwsbrief. Niet onvermeld mag blijven dat bepaalde advertentieverkopers misbruik maken van onze titel. Er is maar één Stadsblad Liwwadders en dat hebt u nu in handen. Een krant die lezers, middenstanders, vrijwilligers en kunstenaars serieus neemt. Wilt u communiceren met deze groepen, bel dan naar Andries Veldman (058-2133138) of mail naar info@liwwadders.nl Stadsblad Liwwadders wordt gedrukt bij Flevodruk in Harlingen.

!!OPROEP!!

WIE (JONG OF OUD, M/V/X) HEEFT ZIN OM ARTIKELEN TE SCHRIJVEN VOOR LIWWADDERS? KIES JE EIGEN ONDERWERP OF SCHUIF AAN BIJ ONZE GEZELLIGE REDACTIEVERGADERING.

REACTIE NAAR [INFO@LIWWADDERS.NL](mailto:info@liwwadders.nl) OF BEL NAAR TEL. 058-2133138

liwwadders

* BEZOEK DAGELIJKS ONZE WEBSITE **LIWWADDERS.NL** VOOR HET FIJNE LIWWADDER NIEUWS

* Er worden maar liefst twee nieuwe bistro's in Leeuwarden geopend, het kan niet op. **GOSSE** van de wijnbar Vino en Verder in de Wolvensteeg opent binnenkort een bistro aan het Groot Schavernek, in het historische pand van hotel Duinkerken. **FLORIAN**, van het net geopende Italiaanse restaurant Garage aan het Zaailand, opent binnenkort een bistro in het voormalige Grieks restaurant op de hoek van Zaailand en Prins Hendrikstraat.

* Ondernemer **NATHANIËL DE HAAN** stoomt door. Eerder kwam hij in het nieuws met de aankoop van het kaaspakhuis VEBO van **TEUN DE WIND** aan het Zwitserswiltje (lees de reacties van de boze omwonenden in het laatste nummer van het Stadsblad Liwwadders). Nu blijkt hij de nieuwe eigenaar te zijn van de Centraal Apotheek aan de Voorstreek, een van de beeldbepalende panden in de gemeente Leeuwarden. Wat er daar precies gaat gebeuren is nog onduidelijk.

* Aan het Herenwiltje (voorheen de kookstudio van **MARIJKE VAN ESSEN**) openen de twee zusjes **WIETSKA EN MARIJKE SPAN** het restaurant De Tweeling. De zusjes schrijven ons: De Tweeling

Al 26 jaar iedere dag verse berichten

is een warme, huiselijke en kindvriendelijke horecazaak waar iedereen terecht kan voor speciale koffies, thee, high tea, ontbijt, lunch, pastries en gebak. Onze focus ligt op gezelligheid en gastvrijheid: er is een knusse kinderhoek voor de kleintjes, ruime tafels voor groepen en daarnaast organiseren we regelmatig leuke activiteiten en evenementen.

* Ook het DE-café overweegt een knusse ruimte voor ouders met kinderen in te richten. Eigenaar **PATRICK VAN ERVEN** was hier nooit zo van gecharmeerd, maar is nu om.

* Met **JELLE PIETERSMA** van voorheen snackbar De Centrale gaat het weer opwaarts. Vanaf zijn scootmobiel liet hij uw verslaggever vorige week weten dat er een cruise naar Zweden op het programma staat. Pietersma kampte met allerlei klachten maar zag er volgens uw verslaggever pico bello uit.

* De ondernemers aan het Ruiterskwartier blijven ontevreden over de op handen zijnde herinrichting. Tijdens een bijeen-

komst vorige week bleek dat de gemeente zich niks aantrekt van de klachten. Cafébaas en horecavoorman **TON EIJER** is niet van plan zich hierbij neer te leggen. Wordt vervolgd.

* Wethouder **HEIN DE HAAN** heeft hoogstpersoonlijk ingegrepen bij een kamerverhuurder in de Nieuwesteeg. De zogenaamde inspiratietafel vond het plan van architect **GRIETZEN BERGSMA** maar niks, hij tekende een slaapkamer op de begane grond aan de drukke loopstraat. Bergsma trok de wethouder aan het jasje en die stemde even later in met de architectonische ingreep.

* Het terras van restaurant Mozeb op de Kelders is ingekrompen. Er was geen vergunning.

* Alle alarmbellen bij de bewoners van Achter de Hoven (en de rest van de stad) moeten gaan rinkelen. In een klein berichtje in de LC werd aangekondigd dat de grote school aan Achter de Hoven (Mariënborg) nog groter wil worden. In een paar zinnen werd aangekondigd

dat de voetbalvelden mogelijk worden volgebouwd. Van de veel geprezen groene long blijft zo maar weinig over. We zijn benieuwd wat we hierover zullen lezen in de nieuwe partijprogramma's voor de komende verkiezingen.

* Iedereen in de benen, maar de gemeente laat het afweten. Wat is er aan de hand? Bewoners van het voormalige Diaconessenziekenhuis aan het Nelson Mandelaplein willen hun authentieke ziekenhuisramen behouden. En dat terwijl verhuurder WoonFriesland wil verduurzamen en daarom de ramen wil verwijderen. De waakhonden van Aed Levwert zijn al in actie gekomen. Voormalige wethouder **ROEL SLUITER** heeft zijn volle gewicht in de schaal gelegd. Ook Bond Heemschut en het Cuypersgenootschap willen de ramen behouden. En niet te vergeten de bezwarencommissie van de gemeente; ook deze club vindt de ramen van belang. Nu nog de gemeente, die geen monumentenstatus wil verlenen (Hûs en Hiem wil wel). Bewoner **HENK VAN DER PLOEG** bijt zich als een pitbull in de materie vast, want de strijd is nog niet gestreden. Er wordt nu een bouwfysisch onderzoek uitgevoerd. Wordt vervolgd.

Bewoners van het voormalige Diaconessenziekenhuis aan het Nelson Mandelaplein willen hun authentieke ziekenhuisramen behouden

KLAAS K. TE L.

Aant Jelle, ik wens je veel succes en blijf net als jij roepen: WY KOMME DEROAN!

Beste Aant Jelle Soepboer, ik had je dit al eerder willen schrijven. Ik ben zo blij dat je terug bent op het FNP-nest. En met mij vele anderen die deze partij een warm hart toedragen. Dat zullen er steeds meer worden nu jij weer terug bent.

Dat ik dit nu pas schrijf heeft een beetje te maken met de teleurstelling van een poos geleden toen jij de Partij verliet om Pieter Omtzigt bij te staan. Ik heb daar nachten van wakker gelegen. Eigenlijk had ik je toen voor Friesland en de Partij al opgegeven. Daarom moest ik er een poosje aan wennen dat jij weer teruggekomen bent. En nu zelfs als lijsttrekker bij de komende landelijke verkiezingen.

Dat je weg bent bij de NSC snap ik best. Die Omtzigt is een janker. En als zelfs jij die huilebalk niet in Den Haag kan houden, is hij natuurlijk geen knip voor de neus waard. Gelukkig ben je net op tijd uit dat groepje minkels gestapt en heb je de vertrouwde Friese klaaikluten weer opgezocht. Het zal wel een hele stap geweest zijn. Ik heb tenminste wel eens gehoord dat het pluche van de zetels in de Tweede Kamer lekker zacht zit en ook een beetje plakt zodat je er moeilijk los van kan komen. Maar jij hebt dit geheel onverschrokken gedaan. Respect

man! En je deed het voor Fryslân en de Friezen. Trek je er maar niets van aan dat er ook praatjes in achterkamertjes rondgaan die beweren dat het jou om het Haagse pluche gaat en de NSC waarschijnlijk zo veel zetels gaat verliezen bij de komende verkiezingen dat er daarna niet meer eentje voor jou beschikbaar zal zijn. Maar dat heb je prima opgelost door de Fryske Nasjonale Partij aan de landelijke verkiezingen mee te laten doen. Je moet maar durven; zo out of the box te denken. Wel jammer dat op jullie laatste partijvergadering in Franeker zoveel leden tegen je plan stemden. Maar gelukkig was een kleine meerderheid toch voor.

En terecht uiteraard. Want de FNP is van plan om het belang van alle regio's te vertegenwoordigen. En Aant Jelle, jij kunt dat als geen ander, weet ik. Ik herinner me nog hoe jij in de gemeenteraad van Noardeast-Fryslân terecht kwam. Jij hebt er toen voor gezorgd dat tradities zoals het inzetten van platte karren bij optochten mogen blijven. Die karren zijn levensgevaarlijk natuurlijk, maar de jongeren in de gemeente had je zo in je zak. Die stemden massaal op je, zodat je met voorkeurstemmen in de raad kwam. Dus als je zoiets ook in andere regio's in Nederland kunt promoten, dan wordt de FNP in de rest van het land misschien wel een jongerenpartij. Ik zou dus

als ik jou was ook inzetten op het behoud van vuurwerk afsteken met oud en nieuw, paasvuren, carbidschieten, luilakken en ga zo maar door. De nationale tradities mogen niet verloren gaan. Maar aan nationalisme ben je in je tijd bij de NSC wel gewend geraakt, denk ik.

Helaas is het te laat om me nog op te geven als lijstduwer. Eén van de leden van je partij maakte me er opmerkzaam op. Als columnist van stadsblad Liwwadders zou ik je, denk ik, best wel aan wat stemmen kunnen helpen. Helaas, ik ben te laat. Maar zonder mij kom je ook wel op het pluche in de Tweede Kamer. Toch zou ik je wel willen aanraden je kop ook even in Limburg, Noord-Brabant en Zeeland te laten zien. Of in ieder geval het partijprogramma daar ook bekend te maken. Misschien kun je de kiezers daar enthousiast voor de FNP maken door bijvoorbeeld je metalband Baldrs Draumar weer bij elkaar te roepen, een nummer te maken over 'Nabij, nuchter en betrouwbaar' om zo kiezers in het hele land enthousiast te maken voor de FNP.

Aant Jelle, ik wens je veel succes en blijf net als jij roepen: WY KOMME DEROAN!

KLAAS KASMA, KOK TE LEEUWARDEN

• HUIS AAN HUIS IN DE WIJKEN EN DORPEN (WISSELEND)

• VERSPREIDPUNTEN (DIE REGELMATIG WORDEN AANGEVULD; MET STER* MEERDERE MALEN)

CAMMINGHABUREN: POIESZ*, ALBERT HEIJN*, PRIMERA, BAKKER VAN DEN BERG, SLAGER SMIT, RENÉ FISH AND CHIPS, WIJKCENTRUM, GEZONDHEIDSCENTRUM; **VRIJHEIDSWIJK**: JUMBO*, MULTIFUNCTIONEEL CENTRUM; **BILGAARD**: ALBERT HEIJN*, BAKKERIJ VAN DER KLOET, SCHOEN- EN SLEUTELSER- VICE BILGAARD, SLAGER SMIT, GROENTEZAAK YNE EN HINKE VAN DER MEULEN; GEZONDHEIDSCENTRUM, CAFÉ BILGAARD, PRIMERA, SNACKBAR DOUBLE FF, CHINEES-RESTAURANT MEI WAH; **WESTEINDE**: POIESZ*, SNACKBAR DE TILLE, KAPPER, ZORGCENTRUM SWETTEHIEM, GEZONDHEIDSPLEIN WEST- EINDE; **VALERIUS**: VISZAAK DE GEZONDE APOTHEEK*, ELY’S LUNCHROOM, TANKSTATION VALERIUSSTRAAT; **WESTEN**: HOTEL WTC, KAMER VAN KOOPHANDEL, MEUBELZAAK DE TIJD WONEN, EUROHOTEL; **NIJLÂN**: LIDL*, ALDI*, CAFÉ ’T WAP; **ALDÂN**: POIESZ*, SNACKBAR DOUBLE FF, APOTHEEK BENU, ZORGCENTRUM ERASMUSHIEM, ZORGCENTRUM ALDLÂN- STATE, TANKSTATION ALDLÂNSDIJK, MEDISCH CENTRUM LEEUWARDEN; **HEECHTERP/SCHIERINGEN**: POEISZ*, SNACK- BAR RONDWEG, WIJKCENTRUM; **CAMBUURPLEIN**: JUMBO*, PRIMERA, APOTHEEK BOITEN*, TOM’S CAFETARIA; **WINKEL- CENTRUM LEEUWERIKSTRAAT**: JUMBO*, PRIMERA TROELSTRA- WEG, SNACKPOINT DE LEEUWERIK; **BLEEKLAAN E.O.**: POIESZ*, JUMBO*, TRYATER; **VLIET**: SNACKBAR ’T VLIET, SNACKBAR DE CENTRALE, BAKKER TROMP, HALAL SLAGERIJ ATLAS; **ORANJE- WIJK**: ALBERT HEIJN*; **ACHTER DE HOVEN**: EETHUIS POTMAR- GE, WIJKCENTRUM J.H. KNOOPSTRAAT; **TIJNJEDIJK**: ALBERT HEIJN XL* (MIRO), AKO, VISZAAK HOLLANDER, TUINCENTRUM KLAVER, BP TANKSTATION; **WTC**: JUMBO*; **SCHRANS**: ALBERT HEIJN*, WARENHUIS DE BOER, DECO HOME, BIO BIJ JANSEN, FRIESE SCHRIJFKAMER, SCHOOTSTRA VIS*, FIETSSTATION 058, TABAKSZAAK PETER VAN DER KAMP*; **ZUIDERBUREN**: JUMBO*; **DE HEMRIK**: , GROOTHANDEL MAKRO, SNACKBAR HEMRIK, FRIESCHE OLIE EN VERFHANDEL, OMROP FRYSLÂN; **DE ZWETTE**: SNACKBAR LORENTZ, DE FABRIEK, GROOTHANDEL SLIGRO, CRYSTALIC, MOTOPORT LEEUWARDEN; **GROTE WIELEN**: RES- TAURANT DE GROTE WIELEN

CENTRUM LEEUWARDEN: BOUWBEDRIJF DE VRIES , ORANJE HOTEL*, AKO STATION*, STATIONSKAPPER*, CAFÉ DE STEE, CAFÉ WAPEN VAN LEEUWARDEN, RESTAURANT DE WALRUS*, RES- TAURANT SPINOZA, CAFÉ ORANJE BIERHUIS, CAFÉ DE TOETER, IERSE PUB PADDY O’RYAN, EETCAFÉ HET LEVEN, **IJZERHANDEL POSTMA**, DE WERELD VAN THEE, HOTEL STADHOUDERLIJK HOF, HOTEL ’T ANKER, HOTEL POST PLAZA*, SIGARENZAAK TET- MAN DE VRIES, RESTAURANT DE WAAG, LEKTUURHAL OVER DE KELDERS*, RESTAURANT SARAY, RESTAURANT EFEZE, RESTAU- RANT EINDELOOS, RESTAURANT FELLINI, DOPPIO ESPRESSO*, RESTAURANT DE BURGEMEESTER VAN NAPELS, FIRE CAFÉ*, BARREVOETS, URKER VISZAAK, RESTAURANT DE KOPEREN TUIN, CAFÉ DE MARKIES, LUNCHROOM DE BROODTROMMEL, CAFÉ DE BRASS, RESTAURANT DE VLIEGENDE HOLLANDER, BAGELS AND BEANS, BAKKER BART, SPAR, LUNCHROOM SPIEGELAAR, CAFÉ WOUTERS, DE-CAFÉ, EETCAFÉ DIKKE VAN DALE, DE HOFDAME, CHINEES RESTAURANT KOTA RADJA, EKO PLAZA*, SLIJTERIJ JELLE, ANNE & MAX, SNACKBAR ELY’S, ALBERT HEIJN*, VAN DER VELDE BOEKEN*, GALERIE DE ROOS VAN TUDOR, GALERIE DE VRIES, FRIESCHE CLUB, NEUSHOORN, KUNSTKADE, RABO- BANK ZAAILAND*, BRASSERIE FRIES MUSEUM*, GRAND CAFÉ Z, SCHOUWBURG DE HARMONIE, HISTORISCH CENTRUM LEEU- WARDEN, TRESOAR, BIBLIOTHEEK DBIEB*, STADHUIS, STADS- KANTOOR OLDEHOOFSTERKERKHOF, PROVINCIEHUIS*

WIRDUM: SPAR, HOTEL-CAFÉ DUHOUX • **GROU**: ESSO TANKSTA- TION, HOTEL OOSTERGO, THEEHUIS, VISZAAK, JUMBO*, POIESZ, SNACKBAR TAMARINDE, EETHUIS AMICAAL • **WERGEA**: SUPER- MARKT ATTENT HANSMA, SLAGER HARMKE ANEMA • **DRONRYP**: IT HOLT • **MENALDUM**: POIESZ • **JELLUM**: RESTAURANT JONKER SIKKE • **WEIDUM**: HOTEL WEIDUMERHOUT • **AKKRUM**: POIESZ, HERBERGH DE CLEEF, BAKKERIJ BOONSTRA • **REDUZUM**: DE BLAUWE TENT • **WYTGAARD**: FREDERIKA’S TAARTEN & SA • **STIENS**: ALBERT HEIJN*, POIESZ*, JUMBO*, EATCORNER PITER JELLES, VISKRAAM, BRUNA, PRIMERA, TENNISVERENIGING • **HURDEGARYP**: ALBERT HEIJN, POIESZ, SLAGER RYPMA, PRIMERA, HOTEL VAN DER VALK • **OENTSJERK**: BAKKER BRAAKSMA • **WYNS**: DE WINZE • **GYTSJERK**: ALBERT HEIJN*, VISKRAAM BINNE VAN DER KOOI, TANKSTATION VAN DEN BELT, POSTKANTOOR • **BURGUM**: BOEKHANDEL FRANKE ATSMA EN ANNEKE JAGER

Prijsvraag

We kregen weinig reac- ties op de mooie foto van slagerij Jan de Walle aan Achter de Hoven. De Walle sloot dit jaar plotseling zijn sfeervolle slagerszaak. De klanten moeten nu naar de Schrans, Nieuwe Oosterstraat, Bilgaard, Miro, Camminghaburen of de Jan van Scorelstraat. We zijn benieuwd naar verhalen over de nieuwe afbeelding, die in de binnenstad is te vinden en ongetwijfeld warme gevoelens oproept.

Ook een mooi verhaal bij de nieuwe foto? Stuur het dan op naar Stadsblad Liwwadders, M.H. Trompstraat 8, 8921 GH Leeuwarden en u maakt kans op een mooi boek over de historie van Leeuwarden.

VAN DER VELDE BOEKEN

Nieuwestad 57-59
 8911 CJ Leeuwarden
 0582 132360

 www.boekhandelvandervelde.nl

• • •

‘Er worden bij jullie geen
 zoete broodjes gebakken.
 Ga zo door’

 JOKE BUSTRA-JORNA IN SNACKBAR DE LORENTZ
 • • •

INGEZ(O)NDEN

NAAM BEKEND BIJ DE REDACTIE

G UDEN TIP VOOR CURLING CLUB FRYSLÂN MET 30 LEDEN

Curling Club Fryslân vraagt 4,5 mln euro van de gemeente Leeuwarden voor een nieuwe accommodatie. Wat SC Cambuur kan, kunnen wij ook, zullen ze gedacht hebben. Dat geld komt er niet, evenmin als voor accommodaties voor andere sporten die niet onder de paraplu van de BV Sport vallen.

‘Wat de wethouder stadsontwikkeling wil, weegt veel zwaarder’

Sportaccommodaties die los van de BV Sport grote investeringen vragen kunnen in Leeuwarden alleen op financiële steun van de gemeente rekenen als er nog iets anders aan de hand is: gebiedsontwikkeling. Dat geldt overigens niet alleen voor sportvoorzieningen maar ook voor andere, bijvoorbeeld culturele, voorzieningen. Als het in combinatie met gebiedsontwikkeling kan, dan heb je binnen de politieke-bureaucratie van de gemeente Leeuwarden even machtige als onmisbare bondgenoten. De wethouder sport of cultuur is dan minder belangrijk. Wat de wethouder stadsontwikkeling wil, weegt veel zwaarder.

Dat geldt ook voor de achterliggende ambtelijke apparaten. De afdelingen Cultuur of Sport gaan niet over investeringen maar over wat er daarna komt: de exploitatie van die voorzieningen waar

altijd te weinig geld voor is. De mensen van de afdelingen die in de fysieke hoek zitten van het ambtelijke apparaat zijn cruciaal voor de investeringen. Zij rekenen de investeringsplannen rond, dekken de nakende tekorten af of onttrekken ze aan het oog. Ze weten als geen ander hoe je kosten in een grondexploitatie moet stoppen. Die exploitaties hebben dan twee jaar later een tekort en moeten aangevuld worden. Geen haan die er dan naar kraait, want het moet nu eenmaal van de accountant.

Wie het lukt om op de bagagedrager van gebiedsontwikkeling te springen, is spekkoper. Dus: plan de curlingbaan in een moeilijk hoekje van de gemeentelijke gebiedsontwikkelingen en de kans dat het gaat lukken verdubbelt. Deze tip geldt overigens ook voor de wethouders van Sport en Cultuur die ambities hebben.

DONATEURS ZIJN BROODNODIG. DONEER! WWW.LIWWADDERS.NL

REDACTIONEEL

Zaken waarmee u zit pakken wij graag op. We zien dat onze lezers onze krant en website waarderen en daarom doen wij een beroep op u. Wanneer u onze artikelen van belang vindt, dan nodigen wij u uit om donateur te worden. Uw bijdrage is zeer welkom. U kunt uw bijdrage overmaken op NL06 RABO 0320.2000.51 t.n.v. Veldman Journalistieke Producties. U kunt uw bijdrage ook overmaken aan de Stichting Loods 50 voor onderzoeksjournalistiek. Deze stichting is gelieerd aan Liwwadders, het bestuur bestaat uit Bearn Bilker (voorzitter), Sietske Inberg en Hester Witteveen. Het rekeningnummer van de Stichting Loods 50 is NL88 RABO 0355.1954.96 onder vermelding donatie en uw e-mailadres. Jaarlijks wordt u uitgenodigd voor onze donateursbijeenkomst. Als u het stadsblad leest, dan merkt u dat Liwwadders niet zomaar een huis-aan-huisbladje is. Liwwadders is op meer dan 170 plaatsen (supermarkten, sporthallen, stamtafels, kantines en wachtkamers) gratis verkrijgbaar in de gemeente Leeuwarden en ook daarbuiten. Is-ie op, dan wordt er meestal aangevuld. Bent u als ondernemer/vereniging/zzp'er geïnteresseerd in een bedrijfsreportage, viert u binnenkort feest of wilt u iemand in de bloemetjes zetten: neem dan contact met ons op: tel. 058-2133138 of info@liwwadders.nl Uw betaalde advertorial wordt gratis doorgeplaatst op onze website en via onze andere mediakanalen. Ook in dit nummer treft u enkele artikelen aan die eerder op onze websites www.liwwadders.nl en Dossier Liwwadders verschenen. We vonden ze belangrijk genoeg om ze ook in de papieren krant af te drukken.

BABYBOOM ZORGT VOOR EXPLOESIE VAN VRIJKOMEND GELD

Als de babyboomgeneratie met hun hypotheekvrije huisjes doodgaat, dan komt dat geld allemaal vrij. Er gaat geen week voorbij of dergelijke artikelen verschijnen in kranten en tijdschriften. En het klopt wat er staat. Daarom is het zaak om nu al over die erfenis na te denken. Een van de aardigste boekjes die hierover zijn geschreven zijn Handboek erfrecht én de bestseller Voorkom ruzie bij de kist van hoogleraar schenk-, erf-, en overdrachtsbelasting Bernard Schols.

Testamenten, erven, dat was voorheen iets voor de rijken. Wie had er nou bezit? Dat is inmiddels veranderd. De 'gewone man' ging huizen kopen en die huizen zijn nu goud waard. En dan moet er worden nagedacht over wat er gebeurt als ik er straks niet meer ben? Wie krijgt wat en hoe regel ik dat?

Het zijn allemaal vragen die worden opgeworpen in de boeken van Bernard Schols. Na een optreden op de Zwarte Cross, heeft Schols een theatertour aan zijn adviezen gekoppeld.

Het overgrote deel van de adviezen die worden verstrekt kunnen we ook om de hoek verkrijgen bij STS Notarissen. Dit is de tijd van het erven en dat zorgt voor een sociaal-maatschappelijke omwenteling. Er ontstaat een generatie die geld in de schoot geworpen krijgt en daar maar mee moet zien om te gaan. De notaris kan vanuit een onafhankelijke positie advies verstrekken, advies dat niet eens hoeft worden opgevolgd. De notaris kan raad geven en wijzen op de voetangels en klemmen die ongetwijfeld zullen opdoemen. Goede raad vooraf is daarom van belang. Kan ik in mijn huis blijven wonen als mijn partner overlijdt? Of: ik ben gescheiden en opnieuw getrouwd, wat krijgt mijn biologische kind? Op al die vragen heeft de notaris een antwoord.

Nog even een tip van Bernard Schols uit NRC: 'Woon je samen en heb je niks geregeld maar wel een huis, dan betaal je 30 of 40 procent erfbelasting. Dat is veel hoor, als je huis anderhalf miljoen waard is. Soms betekent dat acuut verhuizen. Als je nou het regeltje kent, en je laat voor een paar honderd euro bij de notaris vastleggen dat je een 'wederzijdse zorgplicht' hebt, dan krijg je een belastingvrijstelling van 8 ton én je betaalt over het restant maar tien procent. Je hebt er recht op dat te weten.'

Bij STS Notarissen begrijpen we de complexiteit die komt kijken bij het regelen van familie- en relatiezaken. Het leven brengt verschillende momenten met zich mee waarop juridische zaken goed geregeld moeten zijn, en wij staan klaar om u hierbij te ondersteunen.

Bij elke stap nemen we de tijd om uw situatie en wensen grondig te begrijpen, zodat we u kunnen voorzien van persoonlijk en deskundig advies. Bij STS Notarissen bent u in goede handen, waarbij we samen zorgen dat al uw familie- en relatiezaken met zorg en aandacht worden geregeld.

STS (SLAGMAN, TJAARDA SAVENIJE) NOTARISSEN IN LEEUWARDEN, GROU EN HEERENVEEN IS HIERBIJ UW BELANGENBEHARTIGER.
BEL NU VOOR MEER INFORMATIE: 058-2120022.

!!IEDERE DAG VERS NIEUWS!!
LEES DE LAATSTE BERICHTEN OP WWW.LIWWADDERS.NL

- Zouden Zeeuwen en Limburgers warmlopen voor een partij uit Friesland?
- Jong Nederlands talent emigreert massaal
- Herman Schreuder (Post Plaza) nieuwe voorzitter voor commerciële club Leeuwarden
- Malafide 'installatiebedrijven' worden brutaler en geraffineerder

Se make mij de pis niet lauw

Door Andries Veldman

Ik word altijd enorm vrolijk wanneer de naam van PETER DE HAAN opduikt. Het is dat hij die al in bezit heeft, anders zou ik Peter de Haan nomineren voor het ere-speldje van de gemeente Leeuwarden, het Leeuwarder Leeuwkje. Het bewijs van onbetwiste inzet voor het algemeen belang en tevens een beetje voor dat van Peter zelf. Bij Peter kan het een nu eenmaal moeilijk zonder het ander.

Peter de Haan, oud-ambtenaar van de provincie Friesland, van wie velen zich afvragen wat hij daar al die jaren precies heeft uitgevoerd, loopt zich het vuur uit de sloffen voor het door hemzelf opgerichte cultureel centrum De Dorpskerk in Huizum. Daarnaast zet hij zich in voor het plaatsen van poëzisten. Ook monteert hij eigenhandig herdenkingsborden op gevels waar buitengewone Leeuwarders gewoond hebben of bijzondere gebeurtenissen hebben plaatsgevonden. Dat omdat de gemeente Leeuwarden, die ook iets van dien aard verzorgt, naar zijn mening verzaakt. Met die borden is er een particuliere Peter de Haan-route ontstaan. Het wachten is op het moment dat er een herdenkingsplaquette wordt geplakt op de woning van De Haan zelf in Huizum Dorp. Eigenlijk verdient Peter de Haan een extra groot speldje voor zijn inspanningen. Want zeg nou zelf, als JES WASSENAAR, AD FAHNER en GERT VAN MEEGDENBURG op de erelijst staan, dan zou achter de naam van Peter de Haan wel een extra ster mogen schitteren.

Daarnaast spant De Haan zich ook met verve in voor zijn geliefde PvdA. Ik moest enorm lachen om de curieuze ingezonden brief die hij onlangs naar de Leeuwarder Courant stuurde. Daarin zegde hij zijn abonnement op, en gaf hij in hetzelfde stukje aan dat hij toch de krant weer in genade wenste te ontvangen. In de ingezonden brief deed De Haan zijn beklag over een in zijn ogen kritiekloos interview met AANT JELLE SOEPBOER, momenteel de landelijke leider van de Frysk Nationale Partij. Soepboer werd in het zonnetje gezet en dat plaatst anderen automatisch in de schaduw. Dat had De Haan goed gezien. Ik kan mij de

verontwaardiging en ergernis bij Peter goed voorstellen als zijn jarenlange bondgenoot de Leeuwarder Courant een rivaal van zijn partijgenoten ruim baan geeft.

Maar zijn die gevoelens terecht? Decennia zijn we door de Leeuwarder Courant getraakteerd op publiciteit voor de prestigieuze woningbouwplannen ten bate van zoon HEIN DE HAAN die vooral de bovenliggende klasse ten goede lijkt te komen. Iedere keer weer dacht ik dat de wethouder, die altijd in het gezelschap verkeerde van even vrolijke aannemers of andere bobo's, heimelijk lid was geworden van de VVD, zo jolig ging het eraan toe.

Aan deze publicitaire presentaties lijkt nu stilte een eind te zijn gekomen. De PvdA-krant is niet meer. Ik schiet nog wel eens wakker van de capriolen van SICKO HELDOORN, oud-bezorger van de Hollanderwijkkrant en later wegens sikkeneurigheid weggestuurde burgemeester van Assen, die ten bate van de partij in een schoonmaakbakje aan de gevel van het Aegonkantoor aan de Zuidersingel hing. Of staande (aan de verkeerde kant) van een

kolossaal scheepsroer van een tjalk die afgemeerd lag aan de Westersingel. Dit alles werd uitgebreid in de LC belicht. Ik kan mij niet herinneren dat Peter de Haan toentertijd deze onevenwichtige berichtgeving ter sprake bracht.

Wie ik ook zo'n geweldige kerel vind is dominee en oud-GroenLinks raadslid GERBEN HOOGERP. Ook om zijn ingezonden stuk in de LC heb ik onbedaarlijk moeten lachen. Mocht er een Blij Ei-prijs bestaan, dan gaat die linea recta naar Gerben. Hoogterp is als goedgelovige nog de enige die het culturele festijn Arcadia de hemel in prijst. Hij heeft er wel een Britse filosoof bij moeten halen om zijn overtuiging te stutten, dat de menselijke kortzichtigheid ingeruild moet worden voor het langetermijndenken. Zeg maar: het kathedraaldenken, aldus Gerben. Als het katholicisme het protestantisme behulpzaam kan zijn, is daar niets op tegen.

Hoogterp hield als raadslid jarenlang wethouder ISABELLE DIKS in het zadel, de meest bekritiseerde wethouder van na de Tweede Wereldoorlog. Als langetermijndenken raadslid probeerde dominee Gerben in het programma van Culturele Hoofdstad nog een godsdienstig thema naar binnen te fietsen dat welwillend door een van de opstellers in ontvangst werd genomen om die daarna in het ronde archief op te bergen. Ik weet niet of het kathedraaldenken van de Lekkumer dominee helemaal strookt met de partijopvattingen. Als ik sociologe en columnist JOLANDE WITHUIS in de Volkskrant lees, bestaat een flink deel van de achterban van GroenLinks nog altijd uit mensen die behept zijn met ideologische vooringenomenheid, censuurbelustheid en morele arrogantie. Dat is nogal wat. Misschien een onderwerp voor een nieuw ingezonden stuk van Peter.

Maar de poedelprijs is natuurlijk voor cultureel ondernemer SJOERD BOOTSMA. Nu het er écht op aan komt en de kritiek op Arcadia fundamentele vormen aanneemt, neemt hij de kuierlatten. Op naar een nieuwe uitdaging! Ik heb me de buisen uitgescheurd van het lachen.

SPONSOR ROLLEMA VASTGOED

ROLLEMA VASTGOED DE VRAAG NAAR KANTOORRUIMTE BLIJFT GROOT

De Leeuwarder vastgoedondernemer Tjalling Rollema heeft het woongedeelte van het terrein van het gemeentehuis Kollumerland in Kollum verkocht aan een aannemer uit Noord-Holland. Het hoofdgebouw blijft eigendom van Rollema Vastgoed. 'Het ontwikkelen van woningen op dit terrein kun je het best overlaten aan projectontwikkelaars en aannemers die hier ervaring mee hebben. Onze expertise ligt vooral bij het beschikbaar stellen van kantoorruimtes voor startende en gevestigde ondernemers. Daar zijn wij goed in. Je ziet het ook bij ons pand aan de Emma-kade in Leeuwarden, het voormalige hoofdkantoor van het Provinciaal Energiebedrijf. Hier worden woningen ontwikkeld door een projectontwikkelaar. Eind dit jaar worden ze opgeleverd. Het zijn prachtige, luxe-appartementen met een fraai uitzicht over de historische gracht.'

De vraag naar kantoorruimte blijft groot. 'De panden die we in eigendom hebben, zoals Crystalic, Emmastate en een kantoorpand aan de Aldlânsdijk, zitten voor het overgrote deel vol. Ik heb eigenlijk nooit geloofd in permanent thuiswerken. Dat blijft een deelactiviteit. Je ziet nu meer de beweging om toch weer op kantoor samen te komen. Een kantoor schept duidelijkheid, bovendien is de interactie tussen werknemers belangrijk. De onderlinge sociale contacten zijn waardevol om tot goede bedrijfsresultaten te komen. Dat hoor ik steeds vaker van ondernemers die kantoorruimte of bedrijfsruimte willen huren. We zien het ook bij de verhuur van de horecaruimtes in Crystalic. De locatie wordt geroemd om de gratis parkeervoorzieningen en de flexibele aanpak die we hanteren. Er is gewoon veel mogelijk. Op de vraag van de ondernemer wordt actief ingespeeld. We proberen het de ondernemers optimaal naar de zin te maken. De vergaderruimtes maken vijftien procent uit van de totale omzet. Dat zegt genoeg, lijkt mij.'

Hotel-restaurant Weidumerhout bij Weidum is inmiddels afgestoten. Tjalling Rollema: 'Ook hier hebben we gezegd: schoenmaker, hou je bij je leest. Het exploiteren van een horecabedrijf is niet zomaar iets. Dat moet je echt liggen en bovendien ben je er dag en nacht mee bezig. Het paste uiteindelijk niet in onze portfolio, daar moet ik eerlijk in zijn. We hebben gelukkig een enthousiaste ondernemer gevonden die dit prachtige complex met de hotelwoningen in het weiland verder kan exploiteren.'

Ook de Koepelkerk aan de Vredeman de Vriesstraat is niet geheel vrij van zorg. 'De kachel is aan vervanging toe en ook het monumentale dak moet worden hersteld. Het zijn kostbare operaties waarvoor we nog een oplossing moeten vinden. Desondanks houden we goede herinneringen aan de concerten die we hebben georganiseerd. Regelmatig was de zaal stampvol en we kunnen terugzien op enkele memorabele avonden. Wie wordt er niet blij van de herinnering aan een concert met Rob de Nijs?'

**NOORD
NEDERLANDSE
BESTRIJDINGSDIENST**

Noord Nederlandse Bestrijdingsdienst
Miedwei 4
9081 AJ Lekkum
Telefoon: (06) 5354 3006

Komt het nog goed met de

Door Henk Weiland • Foto: Simon van der Woude

- > Komt het nog goed met de participatie in Leeuwarden?
- > Praat met de Leeuwarder gemeenteraad en het college mee!
- > Wij nodigen u uit voor twee avonden over de samenwerking tussen de gemeente Leeuwarden en inwoners. Samen willen we onze stad, dorpen en het buitengebied verbeteren.
- > Tijdens deze avonden wordt besproken hoe de gemeente, bewoners en ondernemers kunnen samenwerken. Uw mening is belangrijk!
- > Op 4 juni deelt een aantal landelijke en Friese deskundigen hun kennis en ervaring over de samenwerking tussen overheid en inwoners.
- > Op 11 juni gaan we met deze informatie in gesprek met raadsleden, wethouders, bewonersorganisaties en anderen. Gespreksleider **Jeroen Stek** leidt beide avonden.
- > Dit is uw kans om geïnformeerd te worden, mee te denken en uw stem te laten horen.

Voor belangstellenden ook te zien op de livestream van de gemeente. Reden genoeg voor Liwwadders om hier eens uitgebreid voor te gaan zitten.

Het begin zei al genoeg: Geen bomvolle kerk maar een zijzaaltje, waar naar schatting zo’n zeventig mensen naarbinnen schuifelden. Toen iedereen op zijn klapstoeltje zat, volgde er een welkomstwoord van de inleider en mocht onze wethouder voor democratie **Gijs Jacobse** zijn zegje doen. Het hele idee van deze avonden kwam er volgens hem op neer dat het college en ook de raad meer burgers willen betrekken bij het democratisch proces. In 2026 zou er zelfs nog een praatmeddag moeten komen om stil te staan bij de participatie. **Jurjen van de Weg**, adviseur van de gemeente in participatiezaken, lichtte de uitgangspunten nog even toe. Om enkele te noemen: open, eerlijk en tijdig in gesprek gaan en niet aan het

eind van een proces. En ook ruimte en aandacht voor verschillen, waarbij wordt uitgaan van tweerichtingsverkeer.

Daarna kwam **Marije van de Berg** aan het woord, adviseur en spreker over democratie, die veel door gemeentes gevraagd wordt. Kort samengevat, een soort cursus ‘Participatie voor dummy’s’, waarbij het abstractieniveau ongekende hoogtes bereikte en de wonderlijkste termen de revue passeerden. Bij ‘community builders’ kun je je nog wel iets voorstellen, maar wat te denken van ‘het uitgangspunt van een hygiënefactor’? Of de uitdrukking ‘bottom up halen’ en ‘koe-koe-kloekparticipatie’? Zo ging het wel een uur lang door.

Na dit hoorcollege kwam **Rianne Bouma** aan het woord met een verhaal over het Fries Burger Be-

raad en geldstress in Heerenveen. Aan het eind van de twee uur durende sessie was er nog één korte paneldiscussie. Tegen die tijd was de aandacht van Liwwadders al behoorlijk weggezakt en restte er nog één vraag toen de livestream was geëindigd: ‘Hebben we nog bier in huis?’

Een week later, enigszins bijgekomen, waren we toch wel benieuwd wat de tweede sessie op zou leveren. Daarbij zouden de raadsleden, wethouders, bewonersorganisaties en anderen met elkaar in gesprek gaan. Helaas, geen livestream op de gemeentelijke site. Wel een mededeling van de organisatoren dat een flink aantal van de aanwezigen niet tevreden was met de avond: de aangeboden informatie voldeed niet aan de verwachtingen.

Wat die tweede avond heeft gebracht blijft dus in nevelen gehuld. Een verslag in de media of een publicatie in Huis aan Huis

is toch wel het minste wat je zou verwachten. Daarom is Liwwadders zelf maar eens op zoek gegaan naar het verschijnsel participatie in Leeuwarden, met als leidraad de benoemde uitgangspunten tijdens de bijeenkomst in de Jacobijner Kerk.

In de geest van die avond, met een titel die het onderwerp recht doet: **Participatie in de Leeuwarder context, een empirische benadering**

Op 14 mei van dit jaar vond er op initiatief van de VVD-fractie een informatieve bijeenkomst plaats over de communicatie betreffende het betaald parkeren in de wijk Middelsee. Na een korte toelichting van **Geu Luik** van de VVD kwam namens een aantal bewoners **mevrouw Timmer** aan het woord, die hiervoor drie minuten de tijd kreeg. Enige citaten hieruit:

‘Ik zit hier namens veel bewoners en toekomstige bewoners van de wijk Middelsee, mensen die met enthousiasme en vertrouwen een woning in deze nieuwe wijk hebben gekocht, in de hoop op een fijne en toekomstgerichte leefomgeving. En dan krijgen we de brief van de gemeente over het betaald parkeren pas onder ogen via sociale media, de krant of via via. De brief waarin gesuggereerd wordt dat deze maatregel voor ons is, maar het zijn juist wij, de bewoners, die er tegen zijn. Wij voelen ons misleid en teleurgesteld, want zonder voorafgaande communicatie, zonder overleg, is besloten om over te gaan tot betaald parkeren in Middelsee, een buitenwijk. En laat er geen twijfel over bestaan, we zijn voorafgaand aan deze beslissing niet geïnformeerd bij het kopen van onze woning. Communicatie had wel gekund maar had ook gemoeten. Voor sommigen van

ons zou dat zelfs ook een reden zijn geweest om niet tot aankoop van een woning over te gaan en dat is een pijnlijke realiteit.’

‘Ga met ons in gesprek over alternatieven en geef ons het gevoel dat we worden gehoord.’

Daarna wordt een petitie met tweehonderd handtekeningen waarin aan de gemeente gevraagd wordt het besluit terug te draaien overhandigd aan de voorzitter van de vergadering.

DE BURGER PARTICIPEERT WEL, NU DE GEMEENTE NOG
Met de participatie van deze burgers is niets mis.

Ze hebben vergaderd, een petitie opgesteld, contact opgenomen met raadsleden, een gezamenlijk standpunt in de raadszaal naar voren gebracht, de pers ingelicht en de publieke tribune bevolkt. Zonder ooit gehoord te hebben van het uitgangspunt van een hygiënefactor. Waar het wel aan schort, is de houding van de gemeente zelf: ‘het open en eerlijk en tijdig met elkaar in gesprek gaan en niet aan het eind van een proces’, zoals geformuleerd door de adviseur participatiezaken. En ook ‘de ruimte en aandacht voor verschillen’, waarbij enig inlevingsvermogen gewenst is, houdt niet echt over, gezien de bijdrage van een van de raadsleden in het debat.

Tijdens de besluitvormende raadsvergadering kreeg de fractievoorzitter van GroenLinks, **Wim Spoelman**, het woord. Hij verklaarde dat hij de zorgen van de bewoners serieus neemt, maar dat hij tegen een nul-euro parkeertarief is zoals de VVD in een motie voorstelde.

Kevin Oudhuis (FvD) stelde hem daarop de vraag of het hem helemaal niets deed dat de bewoners niet zaten te wachten op

BATAVUS

Altura E-Go CP

- Bosch Active Line middenmotor, 40 Nm
- 7 versnellingen
- Actieradius van 60 tot 120 km

2599,- **2399,-**

Inclusief 500 Wh accu

Gratis accu upgrade t.w.v. 200,-*

AXA BIKE

AXA

Absolute 9-90 kettingslot

59,95 **31,95**

AXA

Urban-I 3.0 signal helm

99,95 **64,95**

Sling

Monkey-Mee dragerverbreder

32,95 **21,95**

*Vraag naar de voorwaarden en looptijd van de actie.

BIKE Totaal

MIENT DE VRIES

Pier Panderstraat 1 | Westeinde 1a | 088 654 33 22

8913 CH Leeuwarden | 9079 LH St. Jacobiparochie | biketotaalmientdevries.nl

participatie in Leeuwarden?

...IN HET KORT...

De gemeente Leeuwarden wil graag dat bewoners meedoen met het nemen van beslissingen. Of dat ze echte voorstellen doen voor het verbeteren van de gemeente. Daarvoor worden de bewoners regelmatig uitgenodigd. Onlangs nog in de Grote Kerk. Dit werd geen succes. Daarnaast zijn er bewoners die willen meedoen en niet worden gehoord. Zij vinden dat zij met een kluitje in het riet worden gestuurd. Ze worden langdurig in de wacht gezet. Ook komt het voor dat brieven niet of niet goed worden behandeld. Wethouder Gijs Jacobse die dit goed zou moeten regelen, lijkt met zijn handen in zijn haar te zitten.

betaald parkeren in Middelsee en dat de petitie door tweehonderd bewoners was ondertekend.

In de discussie die daarop volgde maakte Spoelman een vergelijking met een petitie tegen het heffen van inkomstenbelasting waar mensen ongetwijfeld ook massaal voor zouden tekenen. Waarmee hij impliciet aangaf dat hij geen waarde hechtte aan deze petitie. Waarop Oudhuis hem er terecht op wees dat hier sprake was van een onjuiste vergelijking. Inkomstenbelasting treft iedereen, terwijl bij het betaald parkeren in Middelsee mensen in een uitzonderingspositie ge-

plaatst worden ten opzichte van bewoners van andere wijken.

Het is voor GroenLinks te hopen dat de tweehonderd ondertekenaars deze badinerende vergelijking vergeten zijn wanneer ze in maart de gang naar de stembus maken.

Het moet wel een heel bijzondere ervaring zijn geweest voor de participerende bewoners van Middelsee waarvan de meesten waarschijnlijk voor het eerst van hun leven een inkijkje kregen in de gemeentelijke keuken. Waar ongetwijfeld lang over

nagepraat is, is de opmerking van wethouder **Hein de Haan** (PvdA) dat we in Leeuwarden moeten woekeren met de ruimte en dat er daarom in Middelsee compact gebouwd moet worden. Vandaar die parkeerhubs en het betaald parkeren. Dit, terwijl op steenworp afstand van hun woningen flink gebouwd wordt in Barrahûs, deelgebied van Middelsee, waar 23 kavels zijn uitgegeven waarvan vijf groter dan duizend vierkante meter en een zelfs meer dan tweeduizend vierkante meter.

Waarschijnlijk hebben de bezoekers op de tribune zich flink zitten te verbijten. Helaas, iets terugroepen mag niet. Dan verstoort je het democratisch proces. Misschien kan de hele gang van zaken rond het betaald parkeren in Middelsee een teken aan de wand zijn voor de bewoners van Oud Oost. Met de komst van zo'n 500 woningen op de voormalige velden van Cambuur is daar ook een parkeerhub gepland. Grote

kans dat het betaald parkeren er sluipenderwijs achteraan komt. Maar voorlopig hoeven ze zich geen zorgen te maken. In ieder geval niet voor maart van het volgend jaar. Dit soort heikele zaken wordt altijd over de verkiezingen heen getild.

Het zijn niet alleen de bewoners van de wijk Middelsee die noodgedwongen aan het participeren zijn geslagen. Momenteel lopen er drie rechtszaken, waarvan twee bij de Raad van State, tegen het gemeentelijk beleid. Alle drie hebben betrekking op woningbouwplannen. Het gaat om woningbouw in De Hem, in het Potmargegebied en aan de Troelstraweg.

Een rechtszaak tegen de gemeente is wel het laatste middel dat je als burger in kunt zetten tegen een beslissing waar je het niet mee eens bent. Er is dan in alle drie gevallen ook het nodige aan vooraf gegaan. Om er een uit te

lichten: het geplande AZC aan de Troelstraweg, met daaraan verbonden de bouw van 27 woningen. Bewoners hebben een WOB-verzoek ingediend, wat hen vele uren leeswerk opleverde, kadasterkaarten geraadpleegd, gemeentelijke stukken betreffende omgevingsvergunningen doorgespit, advocaten ingeschakeld, een handtekeningactie gestart, de media benaderd en uren op de publieke tribune doorgebracht.

Deze mensen hebben zich suf geparticipeerd. Maar op dit soort participatie zit de gemeente niet te wachten. Het gemeentelijk apparaat, een dienstverlenende organisatie die met publiek geld betaald wordt, ontpopt zich dan als een geducht tegenstander van de burger die in verzet durft te gaan. Hier gaan de mooie verhalen uit de Jacobijner Kerk niet meer op.

VERVOLG PARTICIPATIE OP P 11

IJSHOCKEYSHOP MARSHALLWEG

Ons magazijn is voorzien van een grote voorraad ijshockeybenodigdheden, schaatsen, bescherming, sticks, tape, kleding, kortom alles wat nodig is. Voor het afhalen, bestellen, slijpen of reparatie ben je van harte welkom.

SCHAATSENSLIJPEN: XHockey is gespecialiseerd in het **SLIJPEN EN PROFILEREN** van zowel ijshockeyschaatsen als kunstschaatsen tegen een zeer scherpe prijs. Wij bieden professionele slijp- en profielservices aan met de Prosharp slijpmachine.

REPARATIESERVICE: Bij XHockey kun je terecht voor o.a. het vervangen van holders, klinknagels etc.

XHOCKEY IJSHOCKEYSHOP
Marshallweg 16, 8912 AC Leeuwarden – Friesland

OPENINGSTIJDEN
Wo: 15:00 – 18:30
Do: 15:00 – 18:00
Vr: 15:00 – 18:00
Za: 10:00 – 13:00

- **SNELLE LEVERING BINNEN NEDERLAND**
- **GROOT ASSORTIMENT OP VOORRAAD**
- **VEILIG ONLINE BETALEN VIA IDEAL**

WEBSHOP 24/7 WWW.XHOCKEY.NL
E-MAIL: info@xhockey.nl
TEL: 06-16415310

DE BIJSTAND ANNO 2025 IN LEEUWARDEN

Van een medewerker • Foto: Simon van der Woude

In 2018 ging het bijstandsbeleid in Leeuwarden over van wethouder Andries Ekhart (PvdA) naar wethouder Friso Douwstra (CDA). Douwstra koos voor een gerichtere aanpak dan onder zijn voorganger. ‘Wethouder Douwstra kan glunderen’, schreef Liwwadders in 2019. In 2018 daalde het aantal uitkeringsgerechtigden van 6474 personen naar 6000. ‘Met een specifieke en gerichte aanpak is de daling ingezet. Dit moet in 2022 leiden tot het gewenste niveau’, liet de wethouder noteren. Dat gewenste niveau werd gesteld op een aantal uitkeringen van 5050 in 2021. Dit ook om de jaarlijkse eigen bijdrage in de tekorten op de bijstand terug te brengen naar € 3 miljoen.

In een nieuwe nota komen B. en W. nu, in 2025, onder verantwoordelijkheid van Abel Reitsma (CDA) als wethouder, met ‘hernieuwde kaders’. De verstrekte cijfers geven aan dat de doelstellingen toch wat te hoog zijn gebleken. We vermelden voor 2019-2025 de volgende cijfers:

Aantal personen met bijstand:

2019	6160
2020	5900
2021	5884
2022	5486
2023	5326
2024	5402
2025	5511

De reeks geeft aan dat helaas de laatste twee jaar de gunstige tendens van teruggang van het bijstandsvolume ten einde is gekomen.

De nieuwe nota moet nog besproken worden door de gemeenteraad. In grote lijnen: we krijgen uiteengezet dat de samenleving verandert, de arbeidsmarkt krap is en het aantal inwoners dat ondersteuning nodig heeft groeit. De keuze valt daarom op versterking en vernieuwing

van het participatiebeleid. Het streven is gericht op daadwerkelijke participatie voor iedereen. En participatie gaat dan over ‘bijdragen, ontwikkelen, ontmoeten én over perspectief’.

Wollig taalgebruik kenmerkt de nota. Men lijkt enige moeite te hebben met de erkenning dat de doelstellingen van de periode Douwstra niet worden gehaald. Dat leidt tot ontboezemingen als: ‘We blijven geloven in de kracht van werk, maar we beseffen dat een te nauwe focus op werk niet meer past. Het doel is breder: inwoners moeten de kans krijgen om zich te ontwikkelen, bij te dragen en mee te doen. Op een manier die past bij hun situatie’.

PRIORITEIT BIJ JONGEREN, STATUSHOUDERS EN GEZINNEN MET KINDEREN
Drie groepen komen in de nota in het vizier: jongeren, statushouders en gezinnen met kinderen. Aan deze groepen gaat de gemeente prioriteit geven.

‘Inwoners moeten de kans krijgen om zich te ontwikkelen’

Het aandeel jongeren (leeftijd <27) in de bijstand is sinds 2022 stijgende. Van 687 (12,9%) in 2023, naar 777 (14,4%) in 2024, naar 847(15,4%) in 2025. De nota signaleert voor een aanzienlijke groep uitdagingen op meerdere terreinen (schulden, mentale gezondheid of het ontbreken van een startkwalificatie). Er volgt ook een verwijzing naar de Jeugdagenda 2024-2028, een nog te ontwikkelen programma 2026-2029 ‘Van school naar duurzaam werk’ en de ambitie om de titel ‘European Capital of Youth’ binnen te halen. Dit alles zou een kans bieden om jongeren te verbinden met werkgevers in kansrijke sectoren.

Binnen het bestand nemen statushouders een groeiend aandeel in. In 2019 ging het om een aantal van ca. 375 personen, na een lichte daling in 2020 en 2021 nam het aantal geleidelijk toe tot bijna 800 in 2025. (Zie voor deze cijfers de bijlage bij de nota ‘Meedoen wijken enigszins af van de antwoorden op vragen van raadsleden bij de Jaarstukken 2024, waar eind 2024 een aantal van 884 wordt genoemd). De nota merkt op dat er voor statushouders goede kansen zijn op de arbeidsmarkt. Het beleid richt zich op ‘duurzame integratie: de taal leren, meedoen en werken versterken elkaar’.

ook om de vicieuze cirkel van achterstandssituaties te doorbreken. Dit sluit aan bij de ‘bredere armoedestrategie’ die de gemeente nastreeft. Het 20-jarig programma Leeuwarden-Oost, gericht op enkele wijken waar ongeveer 55 % van de bijstandspopulatie woont, poogt de kansen voor bewoners te vergroten. In deze wijken is er een twee keer hogere kans op schooluitval en een sterker risico om in de ondermijnende criminaliteit terecht te komen. De doelstelling is om in 2043 in deze wijken geen jongeren meer in de bijstand te hebben. Een instrument dat gehanteerd wordt is de jeugd ontwikkelingsbanen (JOBS).

FINANCIERING EN EFFECTEN
De kosten van het beleid zijn aanzienlijk. Goeddeels ontvangt de gemeente hiervoor middelen van de rijksoverheid via het cluster participatie van het gemeentefonds. De middelen zijn bestemd voor financiering van consultants, inzet van trajecten, scholing en begeleiding. Het budget wordt ‘strategisch ingezet op maatwerk’, onder andere via inkoop van dienstverlening, begeleidingstrajecten en innovatieve aanpakken.

Voor 2025 is het beeld als volgt:

INKOMENSREGELINGEN	
Uitkeringen	€ 106.257.000
Personeelsbudgetten uitvoering	€ 5.589.000
PARTICIPATIE EN BESCHUT WERK	
Wsw en beschut werk via Caparis	€ 15.793.000
Personeelsbudgetten uitvoering	€ 7.309.000
Materiële budgetten	€ 3.669.000
TOTAAL	€ 138.620.000

Dax Gastrobar

Dax Gastrobar te Leeuwarden staat garant voor gastvrijheid, een goede keuken, prettige bediening, ruime keus in eten en drinken, flexibiliteit, gezelligheid en altijd een goede prijs/kwaliteit verhouding.

- * Dagschotel €12,50
- * Driegangenmenu €27,50
- * Studentenkorting 10% over de gehele rekening

Grote Hoogstraat 32
8911 HB Leeuwarden

Tel. 06-38254603
gastrobardax@gmail.com

...IN HET KORT...

Leeuwarden kent een fors aantal uitkeringsgerechtigden. Dat aantal schommelt rond de 6000 personen. In dat aantal komt ondanks allerlei inspanningen weinig verandering. Keer op keer verschijnt er een gemeente-lijke nota waarin allerlei ‘oplossingen’ worden aangedragen, maar het succes is beperkt. De kosten van het beleid zijn aanzienlijk. Er zijn raadsleden die denken dat de ‘uitkeringsindustrie’ het aantal uitkeringen in stand houdt. De Adviesraad Sociaal Domein die toezicht houdt op het sociale beleid van de gemeente Leeuwarden zou al blij zijn wanneer de doelen in de nota duidelijk zijn. De raad constateert dat veel geld ondoelmatig wordt uitgegeven.

De gemeente mikt op een vermindering van uitgaven met een bedrag van goed 5 miljoen euro in de richting van 2030. Hoe realistisch dat is, zal de toekomst uitwijzen. Opvallend is dat de nota nauwelijks ingaat op de speciale omstandigheden van de gemeente Leeuwarden.

Dat gebeurde wel in de recente aanvraag bij de rijksoverheid voor een vangnetuitkering over 2024. Die aanvraag benadrukt dat Leeuwarden een structureel tekort houdt vanwege bijvoorbeeld de centrumfunctie, veel (ex)studenten met psychische problematiek en veel segregatie in de wijken. Dat resulteert dan in een ‘ingewikkelde bijstandsopgave’. De in de nota genoemde aanpassingen in het beleid brengen mee dat de ‘focus nu minder ligt op uitstroom naar werk’. Deze indicator blijft volgens de nota belangrijk, maar de ‘huidige werkelijkheid vraagt om een bredere kijk en ook bijdragen aan maatschappelijke participatie of persoonlijke ontwikkeling zijn waardevol’.

De vraag is in hoeverre de effecten van het beleid daarmee nog te meten zijn. De Adviesraad Sociaal Domein (ASD) lijkt hier ook niet geheel gerust op te zijn. In zijn advies op de nieuwe nota vraagt de raad om helder geformuleerde doelstellingen, waarbij het niet alleen gaat om klanttevredenheid, maar ook gegevens wat betreft uitstroom naar betaald werk, scholing, deelname aan vrijwilligerswerk etc. De raad vraagt ook om meer te investeren in op te zetten wijkbedrijven. De ASD signaleert daarnaast dat met het project basisbanen 18 banen zijn gecreëerd met een budget van € 500.000. Voor datzelfde budget zouden 300 mensen met een uitkering nuttig vrijwilligerswerk kunnen doen met ook voor de samenleving een maatschappelijk rendement.

Over dergelijke afwegingen horen we in de nota te weinig. Wel zijn er per onderdeel uitgebreide opsommingen van maatregelen en initiatieven met een zeer positieve toonzetting, maar er is weinig aandacht voor het realiteitsgehalte.

‘Dromen zijn soms bedrog’

In dit opzicht valt het verschil in toon op met de genoemde aanvraag voor de vangnetuitkering. Daar komen zelfs ‘mislukkingen’ aan de orde, zoals het project de Dreamfabryk. Dit is een van de weinige projecten van het programma Leeuwarden Oost in de wijk Bilgaard. De samenwerking met de Dreamfabryk, een aanvankelijk sterk aangeprezen project is na twee jaar beëindigd vanwege onvoldoende resultaten. Dromen zijn soms bedrog. Ook van wat er mis gaat kunnen we leren. De lijn is bij overheden vaak om over mislukkingen te zwijgen. Terwijl ze uitermate leerzaam kunnen zijn.

VERVOLG PARTICIPATIE VAN P 9

DE PARTICIPERENDE BURGER ALS POLITIEK TEGENSTANDER
Wanneer vertegenwoordigers van bewonersgroepen audiëntie wordt verleend om in de raadszaal hun zaak te bepleiten is de meest gehoorde klacht de gebrekkige en soms zelfs ontbrekende informatie vanuit de gemeente. Terwijl eerlijke informatievoorziening juist de hoeksteen is waarop wederzijds vertrouwen is gebaseerd.

De participerende burger, die gebruik maakt van zijn democratisch recht, is nu een politiek tegenstander geworden en als zodanig wordt hij ook aangepakt. Het achterhouden van informatie, het schofferen van mensen op de publieke tribune, een onjuiste voorstelling van zaken geven, het hoort allemaal bij het politieke spel. Zoals gezegd, een geduchte tegenstander, die niet alleen het monopolie heeft op de informatie die ze in huis heeft, maar die daarnaast ook een groot ambtelijk apparaat heeft dat ze in stelling kan brengen.

Wanneer het zo uitkomt, wordt zelfs de hulp van bondgenoten ingeroepen. In het Potmargegebied, waar een projectontwikkelaar woningen wilde bouwen, was een kapvergunning aangevraagd en ook verleend, nog voordat de wijziging van het bestemmingsplan goedgekeurd was door de gemeenteraad. Een omwonende die hiertegen in beroep ging vond tijdens de behandeling bij de beroepscommissie niet alleen de gemeente tegenover zich, maar ook de advocaat van de projectontwikkelaar. De scheidslijn tussen de belangen van de gemeente en die van projectontwikkelaars wordt zo wel erg dun. Maar misschien kan deze samenwerking toch wel zijn vruchten afwerpen. De drie rechtszaken die nu lopen zou de gemeente over kunnen laten aan de advocaten van de projectontwikkelaars. Die hebben er alle belang bij en voor de gemeentelijke begroting is dit alleen maar gunstig.

Dan hebben we hier in Leeuwarden nog een participerende burger van de buitencategorie: **Theo van Gelder** van Groene Ster Duurzaam. Het aantal rechtszaken die hij tegen de gemeente heeft gevoerd tegen festivals in de Groene Ster is bijna niet meer bij te houden. En elke rechtszaak wint hij ook nog. De gemeente heeft zo langzamerhand enorme bedragen uitgegeven aan advocaatkosten. Geen probleem. Het zijn niet de bestuurders die de portemonnee trekken, maar de inwoners van Leeuwarden die hiervoor opdraaien. Maar om te laten zien wie hier in Leeuwarden de lakens uitdeelt mag best een prijskaartje hangen.

PARTICIPATIE TEGEN EEN HOGE PRIJS
Onlangs kwam uitgebreid in het nieuws dat een ambtenaar van de gemeente Am-

NIKS TEN NADELE VAN DEZE MENSEN, MAAR WAT MOET JE ER VERDER MEE?
Hoe serieus neem je je inwoners nog wanneer je ze dit soort verhalen voorschotelt? Waarom niet gedegen artikelen over onderwerpen die er echt toe doen? Dat zou alvast een mooie eerste stap zijn.

Wat die praatmeedag over participatie betreft, lijkt het ons goed om de organisatie aan Theo van Gelder toe te vertrouwen en geven we mevrouw Timmer een uur lang de tijd om als ervaringsdeskundige adviezen te geven aan ambtenaren, raadsleden en wethouders over hoe ze moeten participeren met hun inwoners. Kortom: een schoolvoorbeeld van bottom up halen. Sommige raadsleden zullen eerst nog wel even moeten werken aan de uitgangspunten van een hygiënefactor. Bij enkelen laat dat echt te wensen over.

We verwachten in ieder geval dat deze dag een groot succes wordt, en dan vindt die niet plaats in een klein zaaltje,, maar in de Jacobijner Kerk zelf. Een uitnodiging volgt nog.

● ● ●

‘Ik stroop de hele stad af naar een nummer’

WILMA FEDDEMA

● ● ●

sterdam aangehouden is voor het lekken van gegevens aan criminelen. Hij kon als administratief medewerker kijken in allerlei systemen, zoals de basisregistratie personen. Hij zocht tegen betaling adressen op en vervolgens werden die woningen doelwit van explosieven of andere geweldsdelicten. De verdachte zit niet alleen vast op verdenking van corruptie, maar ook voor het medeplegen van die ontploffingen. Het OM vermoedt namelijk dat hij wist wat er met de informatie gebeurde die hij doorspeelde. In diezelfde periode eiste het OM vier jaar cel tegen een vrouw die eveneens als ambtenaar van de gemeente Amsterdam adressen doorspeelde aan criminelen.

In een reactie zei burgemeester Femke Halsema dat ze hier zeer van geschrokken is en dat er gekeken wordt naar maatregelen om herhaling te voorkomen.

In Leeuwarden heeft enkele jaren geleden zich iets soortgelijks voorgedaan. Een bestuurslid van de stichting Vlietvaardig, die zich inzet om van de Vlietzone een leefbare wijk te maken, werd ook het slachtoffer van een lekkende ambtenaar. Hij had bij de gemeente gemeld dat er zonder vergunning verbouwingen plaats vonden aan een pand van een vastgoedspeculant. Dezelfde avond nog ging er een tegel door zijn raam. Als gevolg hiervan heeft hij zijn bestuursfunctie opgegeven en is hij verhuisd. Het meest kwalijke hiervan was dat de gemeente wist dat er gelekt was, maar dat ze er verder niets mee gedaan heeft. Geen OM die een onderzoek instelt, en ook heel kwalijk, geen openlijke steunbetuiging of een verklaring dat dit hoog opgenomen wordt. Wanneer je als gemeentebestuur hier in alle talen over zwijgt, geef je een behoorlijk verkeerd signaal af. Mensen bedenken zich wel drie keer voor ze misstanden bij de gemeente melden als ze het gevaar lopen een steen door hun ruit te krijgen omdat hun adres gelekt is. In zo’n geval is participatie niet aan te raden.

BAL LIGT BIJ DE GEMEENTE, NIET BIJ DE INWONERS
Waar de participatie van de burgers voornamelijk op stuk loopt, is de slechte informatievoorziening en de gebrekkige communicatie. Enige tijd geleden stonden in Huis aan Huis interviews met onze raadsleden. Negenendertig stuks. We weten nu dat **Julie Bruijninx** van D66 haar hond uitlaat in het Vosseparkje, waar ze misschien Marcel Visser van de VVD tegenkomt die het parkje als zijn achtertuin beschouwt. Of dat in het dorpshuis in Baard mensen met open mond zitten te luisteren wanneer **Pim Astro** van GroenLinks daar vertelt hoe grutto’s op ingenuze wijze met stukjes klei nesten bouwen onder overhangende dakranden.

KOKEN MET KLAAS:
IEDERE DAG OP
WWW.LIWWADDERS.NL

KOKEN MET KLAAS

(KLAASKASMA@LIVE.NL)

MANIATIKI, AARDAPPEL- EN VENKELSALADE

Let op, zegt Alexa als ze de bouzouki van me overneemt. En verdomd, zij speelt Zorba op mijn pas gekocht instrument. Meteen gaan er toeristen op het plein met de armen over elkaars schouders de sirtaki dansen. Althans iets dat erop lijkt.

Vanaf de overkant van het plein komt een man met een schipperspet op onze kant op lopen. Hij wurmt zich tussen twee blonde toeristenmeisjes in en doet hen voor hoe de sirtaki echt gedaan moet worden. Al na een paar minuten staat het hele plein vol met een dansende menigte.

Zo wil ik het ook, zeg ik tegen Alexa als ze uitgespeeld is en het plein leegloopt. Maar hoe? Overmorgen ga ik al weer terug. Neem me vanavond mee uit eten, zegt Alexa. Dan ga ik daarna mee naar je hotelkamer om je dit liedje te leren. Het is echt heel eenvoudig. Uiteraard neem ik het voorstel aan. We drinken samen nog een glas wijn. En er begint in mijn hoofd een stemmetje te zeuren dat zegt: zoiets heb je al eens eerder meegemaakt Klaas, jij gaat zo geen bouzouki leren spelen.

INGREDIËNTEN:
VOOR DE SALADE:
4 middelgrote aardappelen
Zout
1 venkelknol, in dunne plakjes gesneden
2 sinaasappels, in partjes verdeeld
1 rode ui, in dunne ringen gesneden
1 eetlepel kappertjes
12 kalamata olijven, zonder pit en in tweeën gesneden
5 takjes peterselie, de blaadjes fijngehakt
Gehakt venkelgroen

VOOR DE DRESSING:
0.5 deciliter olijfolie
2 eetlepels rode wijnazijn
2 eetlepel sinaasappelsap
Zout en peper

BEREIDING:
Schil de aardappelen en snijd ze doormidden. Kook ze gaar in water met zout. Giet ze af en laat de aardappelen helemaal afkoelen. Snijd ze daarna in blokjes. Vermeng de aardappelblokjes met de overige ingrediënten voor de salade.

Roer nu de ingrediënten voor de dressing door elkaar. Vermeng de salade met de dressing.

Bedankt voor dit goede artikel. Graag lees ik meer van dergelijke stukken en daarom scan ik de QR-code en maak direct 1,50 over op de rekening van Liwwadders

Tekst, foto en bewerking: André Keikes

AL DIE DUIZENDEN ZEGGEN NIETS

Piep, piep, piep, schreeuwt de vrachtwagen, die spullen aflevert op de Eewal. Want stel je toch eens voor dat er juist achter die vrachtwagen kinderen willen gaan knikkeren, zo iets kan toch? Verderop piept er nog een. Hij rijdt ook achteruit, vandaar. Let op! Hij had niet achteruit hoeven rijden en dus niet hoeven piepen als hij even een draai had gemaakt, maar het piept zo geil, dus rijdt de chauffeur extra langzaam achteruit. Weer een stukje vooruit en dan weer lekker lang en traag achteruit. Piep.

Luidruchtig piep zeggen ook alle Betaalmaten in de Betaalmaatwinkel aan de Wirdumerdijk, zelfs meerdere keren, wanneer je er papiergeld pint. Pas op, vergeet je geld niet, pas op, vergeet je pas niet. Ja, wie doet dat dan ook nog? Maar als je met je smartphone of betaalkaartje betaalt, hoor je ook heel wat pieps.

Waarom piep? Een erg goede vraag. Hem stellen is hem beantwoorden: piep leert ons: let op, daar hadden we het al over. Dat is natuurlijk ook reuze verstandig, moet je weten. Wie in het bestaan niet goed oplet, krijgt vroeg of laat het lid of iets anders op de neus. En dat wil je niet.

Piep piep piep piep zeggen de deuren van de treinen die vanaf ons eigenste stationnetje Leeuwarden naar bijvoorbeeld Groningen vertrekken. Als ze open gaan en ook weer als ze sluiten. De hele dag door. Let op: je neus kan ertussen komen. Of erger. Bij elk tussenstation opnieuw. En maar opletten. Op de altijd onberekenbare medemens, op het op- of afstapje, op zakkenrollers, op de tijd, op de juiste kant van uitstappen, op Fryske plaknamen, op grensoverschrijdend gedrag, op de conducteur, op je tas, op in- en uitchecken bij het juiste poortje of paaltje, op niet-roken, op niet-praten in stiltecoupés, ja waar moet je al niet op letten?

Nog veel meer piepen zijn te horen als een hoogwerker takken

knipt van bomen aan de Spanjaardslaan. Je kunt een tak op je kop krijgen of de halve hoogwerker. Piep betekent hier dus: pas op. Heel goed.

‘Hyperdepiep zijn we geworden’

Piep zeggen de espresso-automaten van zowat alle koffiezaken en koffie-automaten in bedrijven en instellingen in de stad als ze een kopje volgeschonken hebben. Let op, bedoelen ze, want als je je kopje laat staan, is dat zonde van de koffie. Dan wordt die koud. Maar waarom zou je ook? En je moet ook opletten dat je je niet brandt aan het hete vocht.

Een gewaarschuwd mens telt voor twee. Bij twee piepjes achter elkaar heb je dus al vier mensen gewaarschuwd, maar bij al die duizenden piepjes in de vrije Leeuwarder lucht is het aantal waarschuwingen al bijna niet meer bij te houden. Hyperdepiep zijn we geworden.

Piep piep piep, zegt een moeder aan de Huizumerlaan, wanneer haar zoontje achteruit rijdt met zijn speelgoedkarretje. Ja, je kunt niet vroeg genoeg beginnen met waarschuwen. Vraag dat maar aan het KNMI of

de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding. Die doen het met kleurtjes, maar het hadden net zo goed ook piepjes kunnen zijn. De hulpdiensten voegen er dan weer graag hard krijsende sirenes aan toe: pas op, pas op.

Daar rijdt Bouke, 84 inmiddels, in zijn scootmobiel. Hij is al een dekselse coureur geworden, bij elke verandering van richting en bij het inschakelen van de achteruit hoor je piep. Ja, Bouke is een wat ruwe gast, die zonder wroeging over andermans tenen rijdt. Hij is in Leeuwarden niet de enige onder het motto: de mens met een uitdaging eist zijn plek op. Piep. Pas dus extra goed op als de Boukes in de buurt zijn.

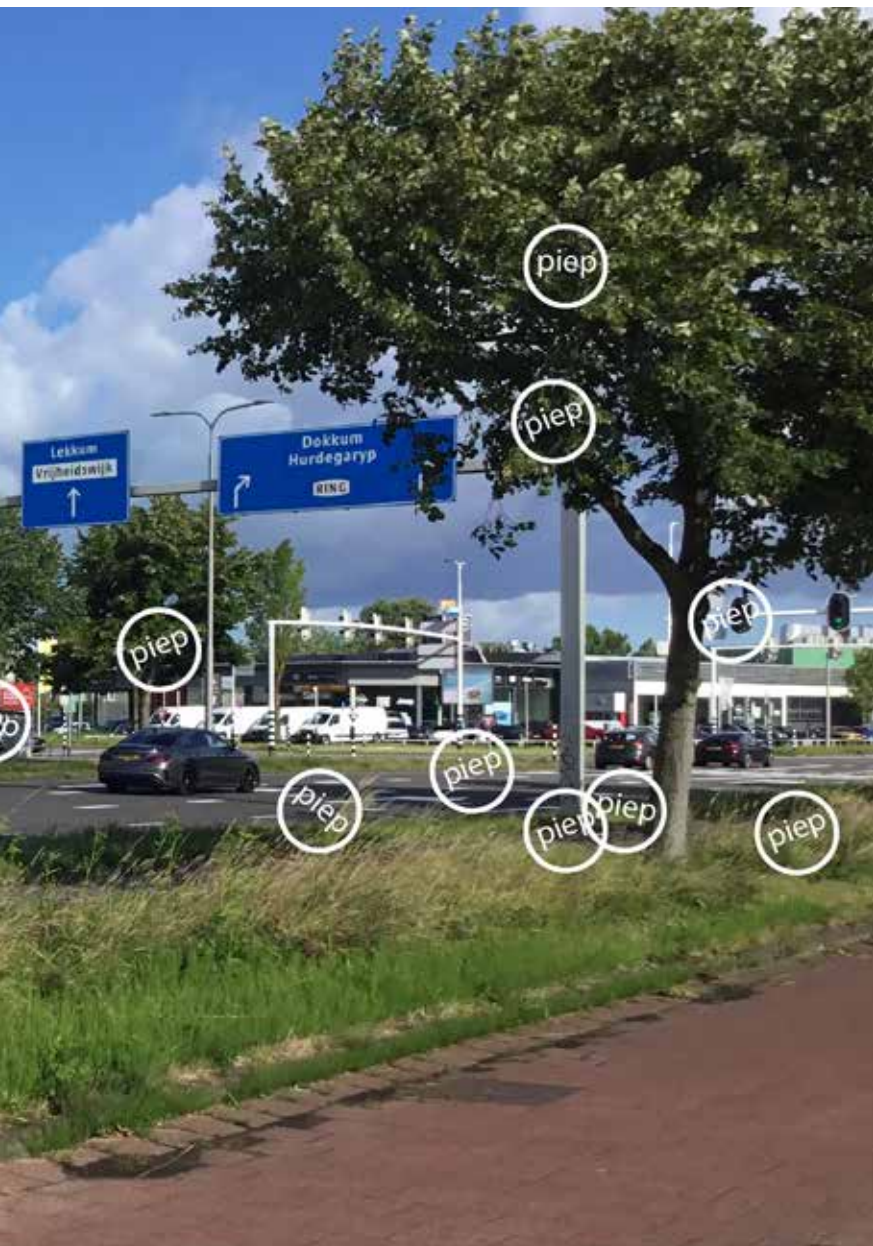
Piep zegt de zelfscankassa van Albert Heijn aan de Prins Hendrikstraat bij elke handeling die je doet. Het is een soort van piep, een wat ingetogener variant, maar de betekenis is hetzelfde:

Aan-/verkoop én recycling van oud ijzer en metalen voor bedrijf én particulier!

Einsteinweg 16
8912 AP Leeuwarden
+31 58 2130402
info@vdmm.nl
www.vdmm.nl

PIEPS

‘Even opletten, piep betekent: let op’

let op of juist: wat heb je goed opgelet. De kleuter in onszelf is apetrots: ik kan al scannen juf. Bij elk artikeltje doet het ding het weer, let op, let op, let op, ja zo kan-ie wel weer. Ook als je betaalt, een heuse jubelpiep. Dan mag je door het poortje. Kijk mama, zonder handen.

Daar is PostNL. Deur, piep, scanapparaat, piep, fijne dag nog, piep, deur, piep. Let op, let op, piep. De brug gaat open: pieps all over the place, De Omrinmannen op hun wagens doen iets noodzakelijks: piep, en nog meer piep, want gevaarlijk, gevaarlijk, de levensbedreigende risico's vliegen je om de oren, piep, sms'je, piep, het anti-diefstalpoortje vergist zich weer eens, piep, auto ontgrendelt, piep, parkeerhulp van een andere auto, piep je gordel zit nog los

of juist vast, piep je handrem zit nog vast of los, piep, oogmeet-apparaat, piep, dus pas op pas op, de supermarktmedewerker komt de boodschappen brengen, piep, piep, even pinnen, piep, in de verte weer een of andere wegwerkersmachine en een paar vrachtwagens in de achterruit, piep, piep, piep. Kunnen we niet beter afspreken dat we altijd en overal een beetje oplettend moeten zijn, dan kunnen alle piepjes gewoon vervallen.

Thuis wacht je eigen koffie-automaat, piep, de magnetron, piep, de wasautomaat, piep, de wasdroger, piep, de koelvries-combinatie als je de deur vergeet te sluiten, piep, piep, de geluids-installatie, piep, de koortsthermometer, piep, de oven, piep. Pas ook hier verschrikkelijk op, dus, piep.

Je moet er, helemaal sufgepiept, gewoon even bij gaan zitten. In het voorhuis beweegt iets. Het is een muis en hij is voornemens iets te gaan zeggen. Ja, gooi het er maar uit, ouwe reus.

Uitstalraam

Tekst en beeld: André Keikes

Uitstalramen, beter bekend als etalages, speelden lange tijd een grote rol in de detailhandel. Je liet als winkelier zo veel mogelijk spullen zien, vaak met prijskaartjes, om zo de klanten naar binnen te lokken. Graag een beetje mooi, stijlvol, zodat je winkel haast een klein theatertje werd. Fraai uitgelichte poppen of feestdagenversieringen maakten het plaatje compleet. Hoe zien de Leeuwarder etalages er vandaag de dag uit? En wat er gebeurde er met de etalages als een winkel sloot?

DEEL 1 Sigarenmagazijn Reekers

Sigarenmagazijn Reekers aan de Prins Hendrikstraat. Te vinden op de plek waar ooit de befaamde sigarenzaak van Tetman de Vries, ook revueartiest, gevestigd was. Met etalage. Niet zo een met stuurs kijkende poppen, al zou een rokende pop echt wel een dingetje zijn, maar gewoon met promo van de een of andere loterij. Want behalve rookwaar verkoopt Reekers als ‘kansspel-specialist’ ook loten. En kranten. Bovendien is het krantenbakje buiten een vindplaats voor de nieuwste Liwwadders. De etalage, die gezellig een beetje uitsteekt, heeft reclame in de bovenrand. Ook voor de loterij.

Prins Hendrikstraat

DONATEURS ZIJN BROODNODIG VOOR GOEDE JOURNALISTIEK

- WIJ BEDANKEN (NIEUWE) DONATEURS HARTELIJK VOOR HUN BIJDRAGE (VERMELD UW ADRES ALS U BELANGSTELLING HEEFT VOOR ONZE DONATEURSBIJEENKOMST)
- DOE MEE, DONEER! KIJK OP WWW.LIWWADDERS.NL

Wat het
verschil is
met andere
keukenzaken?

Advertorial • Foto: Marchje Andringa

kvik

‘Ronde hoeken, de kleur beige en walnoothout. Dat is momenteel de trend bij de Deense keukendesignwinkel Kvik aan de Schrans in Leeuwarden. ‘En vergeet de wijnkoeler niet, die is helemaal in. Zichtbaar in het keukenblok.’ De ondernemers Tjadlind Arends-Woller en Ted Arends openen vijf jaar geleden, midden in de coronaperiode, hun stijlvolle winkel. ‘Het gaat hartstikke goed. We kunnen in de winkel en werkplaats nog wel een paar medewerkers gebruiken.’

De start in de coronaperiode was spannend, maar pakte wonderwel goed uit. ‘Corona veranderde alles. Mensen waren beperkt in hun mogelijkheden en gingen investeren in hun eigen woning en daarbij wisten ze ons te vinden.’ Kvik (alert; snel) is ooit opgericht door de timmerman Knud Boel Troelsen, die uitging van de multifunctionaliteit van een kast. Ted Arends: ‘De kast van Troelsen was geen gewone kast, maar een kast die meer mogelijkheden bood, bijvoorbeeld een garderobekast annex dressoir.’ Bovendien was Troelsen een timmerman die stijlvolle, tijdloze en kwalitatief hoogwaardige producten wilde maken. Tjadlind Arends: ‘Daarnaast werkte hij met vaste prijzen. Hij wilde transparant zijn en zo werken alle winkels

WE HANTEREN VASTE PRIJZEN. JE ZIET PRECIES WAT HET KOST

van Kvik nog steeds. Ook niet onbelangrijk: het milieu. Misschien lijkt het wat overdreven, maar van alle onderdelen is bekend wat de CO2-uitstoot is geweest.’ Ted Arends: ‘In de keukens zijn gerecyclede PET-flessen en MDF verwerkt.’

Het ondernemen in de retail is de twee ondernemers niet vreemd. Tjadlind werkte als projectmanager bij FrieslandCampina en daarvoor in managementfuncties op het hoofdkantoor van meerdere interieurbedrijven. Ze droeg bij aan nieuwe ontwikkelingen waarbij verkoop, styling en design een belangrijke rol speelden. Ted was jarenlang manager bij Wehkamp, waar hij verantwoordelijk was voor de teksten bij de afbeeldingen op de website. Tjadlind Arends: ‘Wij zijn altijd met retail bezig en hadden de wens om een eigen zaak te beginnen. We wisten als oudcollega’s al hoe we moesten samenwerken en dat valt ook nu in de praktijk gelukkig niet tegen. Wij zijn regelmatig door mijn werkzaamheden verhuisd en daardoor kun je mij ook beschouwen als een ervaringsdeskundige op gebied van keukens en woninginrichting. En daarmee bedoel ik ook dat ik heb gezien hoe het fout kan gaan en hoe je dat kunt voorkomen.’ Tjadlind bestiert de winkel en in de werkplaats achter de winkel, in de oude werkplaats van WoonFriesland, stuurt Ted de monteurs en backoffice aan. De twee ondernemers hebben tien werknemers in dienst.

Tjadlind Arends is opgenomen in het internationale stylingteam van Kvik. ‘Met collega’s uit België, Zweden en Noorwegen adviseren we de fabriek in Denemarken welke kant het in de keukenmode opgaat. Je bestudeert de woonbladen en de interieurprogramma’s op tv. Wit en zwart zijn helemaal uit. Beige, hout en groen zijn in. Er zijn overigens wel landelijke verschillen. Noren willen donkere keukens en de Zweden zijn, dat verraste me, behoorlijk klassiek. Natuurlijke materialen zoals gecertificeerd hout en steen vormen de basis van het ontwerp en bij alles speelt duurzaamheid een belangrijke rol.’

‘Knud Boel Troelsen ging uit van de multifunctionaliteit van een kast’

‘Wat het verschil is met andere keukenzaken? We hanteren vaste prijzen. Je ziet precies wat het kost. Dat maken we per onderdeel zichtbaar zonder bijkomende financiële verrassingen. Wat we van klanten horen is dat zij de gemoedelijkheid in de winkel waarderen. We zijn niet opdringerig. We zijn geen prijsvechter, daar blijven we ver van vandaan. Vrouwen vinden het bovendien prettig om door vrouwen, er staan alleen maar vrouwen in de winkel, te worden geadviseerd. Ze worden niet voor het blok gezet om snel te beslissen.’ Ted Arends: ‘Senioren zien vaak op tegen een verhuizing. Ze verhuizen naar een appartement en

zijn blij met ons aanbod om de aannemer te bellen of een vloerenman voor hen te regelen. Die service verlenen we graag.’

Ted Arends: ‘We proberen een lokale speler te zijn, met Friesland en de eilanden als verzorgingsgebied. Regelmatig zijn we op Ameland te vinden. Klanten weten ons via mond-tot-mondreclame te vinden of ze zien ons pand op een opvallende plek in de Schrans. Als ze binnenstappen, merken ze dat we vaak goedkoper zijn dan ze hadden verwacht. Wij zijn overtuigd van het sterke merk, de filosofie die op een duidelijk verhaal stoelt en het vakmanschap waarmee de producten worden gemaakt.’

DE RODE LOPER
boekenpassage
ANSICHTKAARTEN - PLAATJESBOEKEN - CD'S - KUNST - SCHAKEN

NET BINNEN

DE GEUR VAN GELD
MARCEL METZE

GESCHIEDENIS VEGELINBUURT
MEINDERT SCHROOR

ZOMERLAND
MICHAEL CHABON

VERZAMELDE GEDICHTEN
D. HILLENIUS

DE WERELD VAN SOPHIE
JOSTEIN GAARDER

WINTER IN LISSABON
ANTONIO MUNOZ MOLINA

OVERLEEF DE KREDIETCRISIS
WILLEM MIDDELKOOP

GEDICHTEN
T.S. ELIOT

PLUCHE
FEMKE HALSEMA

LELIJK GEBOUWD NEDERLAND
JAAP HUISMAN

SINT JACOBSSTRAAT 32 • IEDERE DAG GEOPEND VAN 11 TOT 17 UUR • MAANDAG EN ZONDAG VANAF 13 UUR

Martin van Seijen

Of ik nou in China rondloop of op de Leeuwarder Nieuwestad, overal ontdek ik bijzondere zaken.

Een schilders oog ziet meer. Ik let op kleuren, verhoudingen en materialen. Kunst is de bewuste creatie van iets moois of betekenisvol, waarbij gebruik wordt gemaakt van vaardigheid en verbeelding. Daarmee vertel ik niets nieuws. Het nieuwe zit in de uiteindelijke verbeelding.

info@martinvanseijen.nl • www.derodehand.com

EAGUM: IJSLANDERS IN HET MIDDELPUNT VAN DE WERELD

Het middelpunt van Fryslân, sterker nog, van de wereld, dan weet natuurlijk iedereen dat we het over Eagum hebben. Is het nu Aegum of Eagum? Het was altijd Aegum, dat is de Nederlandse versie, maar de voormalige gemeente Boarnsterhim heeft de dorpenamen verfrist en nu is het Eagum. Jammer, want Aegum had net zo goed gekund in het Fries, dus: Ægum (zoals in de naam Aebele) nu staat Eagum alfabetisch niet bovenaan met de Leeuwarder dorpen. De uitspraak blijft dezelfde.

Door Bearn Bilker
Beeld: Anton Feddema

Eagum heeft 35 inwoners en is daarmee nog niet eens het kleinste dorp van Leeuwarden. Tien jaar geleden waren het er nog 25, dus 40% groei, een spectaculaire groei kan men wel zeggen. Dat komt hoofdzakelijk door de bouw van twee nieuwe woningen voor twee jonge gezinnen. Je ziet ze overduidelijk staan als je er bent. In totaal telt Eagum tien woningen. De bewoners zijn verbonden aan Idaerd, er is een gemeenschappelijk dorpsbelang en daar is ook het dorps huis met activiteiten. Wat de school betreft gaan de kinderen naar Wergea.

Ik sta aan de weg bij een boom met een fraai hekwerk als kunstobject eromheen. Daarop staat de naam vermeld van Hylke Abe van Slooten, geboren te Rockanje en overleden op 30-jarige leeftijd in 2017 in Amsterdam. Hij kwam hier graag en keek dan uit over de verre einders. Zijn pake en

beppe liggen hier begraven en hij wilde ook graag hier ter aarde worden besteld, maar dan op het kerkhof met een boom op zijn graf. Dat kon niet en daarom werd hier zijn as verstrooid en een boom erop geplant die symbool staat voor een levensboom.

Er schuintegenover staat een boerderij en de boerin komt even naar buiten. Het blijkt Trea van der Sluis-Haarsma te zijn, ze woont hier met man en kinderen. Ik mag even naar binnen en we raken direct in gesprek. Trea zegt dat ze import is, ze komt uit

Holwert, heeft lang in Dokkum gewoond en toen in Heerenveen. Daarover zegt zij: 'Ik heb alle hoeken van Friesland wel gezien en toen kwam ik in het middelpunt van Friesland terecht. Het woont hier prima!' De centrale ligging en de rust bepalen hun leven: 'We hebben 'rom sicht' en dat is geweldig hier!' Haar man heeft zo'n honderd melkkoeien, met twee robots. Haar oudste dochter woont sinds kort in Leeuwarden en als ze hier komt, zegt ze dat ze de kikkers mist. Ze hebben één keer in het jaar Eagumer Merke, een soort dorpsfeestje, met elkaar eten en drinken en gezellig samenzijn in hun schuur. Er is een buurtvereniging en een buurtapp. Twee buurvrouwen bekommeren zich om het lief en leed in het dorp.

Het gebeurt allemaal spontaan. Ze zorgen dan voor een bloemetje als er iets te vieren valt. Ben ik, zo vraagt Trea mij, al bij de burgemeester van Eagum geweest, bij Tjeerd van der Hem? 'Nee, waar kan ik die vinden, want die mag ik niet missen.' Ze wijst mij de weg en ze vertelt dat naast hem ook weer een jong gezin woont, dus is er hoop voor de toekomst: 'We moatte folhâlde' zegt ze bij het afscheid.

Ik loop naar het kerkhof met de opvallende toren. De toren stamt uit de dertiende eeuw en dat is dan wel bijzonder, want het dorpje wordt voor het eerst genoemd in 1450. Begin 16e eeuw kwam er een kerk. Die werd in 1778 weer neergehaald en vervangen door een ander kerkje,

'Na het nemen van zeven Hoannesteppen bereikt men het middelpunt van de wereld'

!!JA, IK WIL!!

EEN ABONNEMENT OP HET STADSBLAD LIWWADDERS
EN ONTVANG DE KRANT IN DE BUS + KORTINGSBONNEN

MET EEN ABONNEMENT ONDERSTEUN IK DE REDACTIE, DIE TIEN KEER PER JAAR EEN INTERESSANTE KRANT MAAKT EN BOVENDIEN EEN DAGELIJKSE NIEUWSWEBSITE VERZORGT.

IK MAAK 40 EURO (INCLUSIEF VERZENDINGSKOSTEN) OVER OP REKENINGNUMMER
NL 88 RABO 0355 1954 96 T.N.V. STICHTING LOODS 50 VOOR ONDERZOEKSJOURNALISTIEK.

KRANT AAN HUIS • EXTRA SERVICE • VERGEET UW ADRES NIET TE VERMELDEN
MAIL UW ADRES NAAR DON.LIWWADDERS@GMAIL.COM

STADSBLAD LIWWADDERS: AL 25 JAAR EEN PODIUM VOOR ONDERZOEK, HISTORIE,
HUMAN INTEREST, COLUMNS EN SPRAAKMAKENDE ACTIVITEITEN.

**'Gelukkig in deze krant niks
over Max Verstappen'**

SAAKJE ZIJLSTRA

ONZE SERIE OVER LEEUWARDER DORPEN: EAGUM

WAT NATUURLIJK ABSOLUUT VERMELD MOET WORDEN IS DAT DE FAMILIE FONDA UIT EAGUM STAMT. VAN HEN STAMMEN DE ACTEURS HENRY FONDA EN ZIJN DOCHTER JANE FONDA AF

die in 1856 weer afgebroken werd. Sindsdien staat alleen de toren er nog. In de toren hangen twee klokken. Deze klokken werden geroofd door de Duitsers. De kleine klok kwam weer terug en in 1998 werd er een grote klok bijgehangen, afkomstig uit de Christus Koningkerk in Amsterdam. Binnen in de toren zijn twee versjes opgeschreven. In 1948, zo lezen we, luidden overal de klokken ter ere van de troonsbestijging van koningin Juliana, maar niet in Eagum. Waarom niet? Omdat de klokken waren meegenomen door de bezetter en ze toen nog niet terug waren. Het andere versje is ook interessant: in november 1890 stierf koning Willem III. Alle kerken hadden instructies gekregen wanneer te luiden. Alleen Eagum had men over het hoofd gezien. Op de dag van de begrafenis luidden de boeren al om 8 uur terwijl er pas vanaf 9 uur geluid moest worden. Toen er niet meer geluid hoefde te worden, luidde Eagum weer verder, want men moest en zou Eagum wel horen! Het versje eindigt met:

*'Ús âlde kening mei'k bikrite
Hjoed is it syn bigraffenisdei
Och lûk my goed hwant elts moat witte
Dat 'k syn rouwe diele mei'*

Pal tegen de westkant van de toren ligt een steen waarop vermeld staat dat na het nemen van zeven stappen (Hoannestappen) men het middelpunt van Friesland, ja zelfs van de wereld heeft bereikt.

Elk jaar vond op deze plek een ontgroening plaats van Groninger studenten afkomstig uit Friesland of met een Friese binding. Het gaat om het in 1837 opgerichte Studenten Selskip Frisia. In de muur van de toren is een gedenksteen dat hieraan herinnert. Het is het middelpunt van de wereld omdat Eagum als het geografisch middelpunt van Friesland geldt. Frisia leidt een min of meer slapend bestaan, reden waarom er geen ontgroeningen meer plaatsvinden. Maar het was altijd een heel festijn, dat gepaard ging met de nodige drank.

Wat natuurlijk absoluut vermeld moet worden is dat de familie Fonda uit Eagum stamt. Douwe Jellis Fonda werd in 1642 in Eagum geboren. Zijn ouders emigreerden met kinderen in 1652 naar Amerika, naar de kolonie Nieuw Nederland, naar

Fort Oranje (nu Albany). Van hen stammen de acteurs Henry Fonda en zijn dochter Jane Fonda af.

Ik loop het hiem op van boer Tjeerd van der Hem en daar vind ik hem bij zijn paarden. Tjeerd van der Hem is de oudste inwoner, geboren, getogen en altijd gebleven in Eagum. Zijn vader was hier al vanaf 1936 boer. Hij werd zelf ook boer, totdat hij behoorlijk last kreeg van zijn knieën, lichamelijk ging het niet meer. Zijn IJslanders, zijn paarden, zijn nu zijn lust en zijn leven. Dat is een ras uit IJsland, die mogen als ze hier eenmaal zijn ook nooit terug, want dan zouden ze ziektes over kunnen brengen op het eiland. Er waren toen de Vikingen op IJsland kwamen geen paarden, dus namen ze die zelf mee. Het betreft een bijzonder origineel ras, maar wel van verschillende afstamming: Noors en Schots. Ze hebben een boeiende geschiedenis. Ze zijn stevig en goed behaard, niet echt groot, (sommigen zeggen dat ze meer van pony's hebben). De meeste paarden hebben drie gangen. 'Kenmerkend is', zegt Van

der Hem, 'dat ze vijf gangen hebben, dus bij gangenwedstrijden is het een lust de IJslanders te zien lopen.' Zijn drie kleindochters lopen nu er ook mee en dat vindt Van der Hem fantastisch. Zijn zoon en gezin wonen in de boerderij onder hetzelfde dak, dus mooier kan het niet.

Wat betekent Eagum voor Van der Hem? Hij antwoordt: 'Ruimte, vrij zijn en geen rijdende rechters.' Vroeger kwam de SRV-man nog wel langs, de bakker of de groenteman ook, maar nu halen ze hun inkopen in Wergea en vooral in Grou. 's Winters ligt het hier wel eens wat geïsoleerd. Zonder auto kun je hier niks. De kleine Tjeerd ging op school naar Wergea, op de fiets door weer en wind. Als het hard waaide of stormachtig was, liep hij meestal naast zijn fietsje. Opgehaald word je niet. Winters kon je mooi op schaatsen naar school. Hij zit op de kaartclub in Idaerd, zat jarenlang op toneelvereniging De Vriendenkring, zowel als toneelspeler als regisseur. En hij zat in het bestuur van Plaatselijk Belang Idaerd-Eagum.

Het was altijd een groot plezier om eenmaal in het jaar de studenten van Frisia hier te zien

voor de ontgroening. Ooit was de opdracht bij de ontgroeningsceremonie dat er koeien gemolken moesten worden, dus legde Van der Hem keurig uit hoe de melkmachine werkte. Met de 'tomme' kon je voelen hoe de zuigkracht was, maar de student in kwestie verstond kennelijk geen goed Fries en verwarde tomme met tong en zette daarop de zuiger aan zijn mond en stak zijn tong erin. Van der Hem kan er nog smakelijk om lachen. Hij heeft er een bijzondere Frisia-stropdas aan overgehouden. Die zeldzame eer deelt hij onder meer met Hans Wiegel en Jan Sipkema van de Friesche Elfsteden.

Uitermate tevreden is hij met de gemeente Leeuwarden. Alle achterstallig onderhoud is weer uitgevoerd. De jaren van de voormalige gemeente Boarnsterhim 1984-2014 waren een drama, daarvoor was het de gemeente Idaarderadeel en nu dus Leeuwarden. Er was nooit geld. Als Plaatselijk Belang Idaerd-Eagum is men ook tevreden, men krijgt een bedrag per inwoner en men kan zelf bepalen waar het aan besteed kan worden. De bruggen zijn nu ook goed op orde. 'Nee, wat dat betreft zijn we er beter op geworden.'

**NATUUR
MUSEUM
FRYSLÂN**
WETEN WAT ER LEEFT

EXPOSITIE KLIK! MEI DE NATUER

Het programma Het Perfectie Plaatje van RTL4 trekt wekelijks vele kijkers. Voor iedereen die van fotografie en natuur houdt is er goed nieuws: Omrop Fryslân heeft een eigen variant van het programma gemaakt.

Presentatrice Laura Oosterloo trekt er elke week op uit met een vrijwilliger van een groene organisatie om een mooie natuurfoto te maken. Hoe dat in zijn werk gaat is te volgen op Omrop Fryslân. Laura maakt foto's met haar smartphone en geeft elke aflevering tips hoe ook jij het perfecte plaatje kunt maken.

De zes afleveringen worden uitgezonden van maandag 1 september t/m maandag 6 oktober. Het resultaat van de fotoshoots is in het Natuurmuseum te zien van 1 september t/m 26 oktober 2025.

NIEUWS

NATUURMUSEUMFRYSLAN.NL

LAATSTE KANS EXPO WAKKER WORDEN!

Wakker worden! over slaap bij mens en dier heeft al veel bezoekers getrokken. In deze tentoonstelling ontdek je waarom slaap zo belangrijk is en wat er precies gebeurt tijdens het slapen. Wat is bijvoorbeeld het verschil tussen diepe slaap en REM-slaap en wat is de functie van dromen?

Er zijn veel leuke weetjes te vinden over slaap bij dieren en via de webcam kun je een kijkje nemen in de nachthokken van verschillende bewoners van AquaZoo. Je gaat verschillende slaaphoudingen en slaapplekken van dieren uitproberen en aangeven hoe jij het liefste slaapt. Met je hoofd in een lampenkap ontdek je wat de invloed is van (kunst) licht op (niet) slapen. Kortom: slaap is een actueel onderwerp, herkenbaar voor iedereen en er valt veel interessants over te ontdekken. Wakker worden! is dan ook beslist géén slaapverwekkende tentoonstelling.

De expo is te zien tot en met 28 september 2025.

MUSEUMNACHT

De vierde editie van Museumnacht FRL, de enige provinciale museumnacht in Nederland, vindt plaats op zaterdag 27 september 2025.

Tijdens deze nacht openen Friese musea en culturele instellingen hun deuren voor een jongere doelgroep om cultuur en musea te ontdekken. Met een avontuurlijk programma gaan zij het experiment aan met muziek en performances, tentoonstellingen in het donker, boeiende sprekers en tours en verhalen die het daglicht niet kunnen verdragen. Voor het eerst doet ook het Natuurmuseum mee. Het programma is nog even een verrassing, maar zeker is dat je hier je nachtrust wel even voor laat schieten. Hou de website in de gaten voor meer informatie.

PRAKTISCH

Datum: zaterdag 27 september 2025
Tijd: 19:00–22.30 uur

GRATIS DINSDAG

IN 2025 GELDT DE GRATIS DINSDAG OP ALLE DINSDAGEN DIE BUITEN DE OFFICIËLE VAKANTIE-PERIODES REGIO NOORD VALLEN (ZOALS GEPUBLICEERD OP DE WEBSITE VAN DE RIJKSOVERHEID). JE KUNT OP DEZE DAGEN EEN RITJE IN DE ONDERWATERSAFARI (4+) MAKEN VOOR €1,- P.P.

Stephan zei: Ik wil wel, maar niet zonder Theun. En ik zei: ik wil wel, maar niet zonder Stephan

Advertorial • Foto's: Marchje Andringa

'Bij ons bouwbedrijf draait het in de eerste plaats om mensen. Niet voor niets zijn we gevestigd in de binnenstad van Leeuwarden. Hier, te midden van de reuring, voelen we ons prettig.' Met die uitspraak vat Theun Erik Holwerda, één van de directeurs van Bouwbedrijf de Vries Leeuwarden, de kern van zijn bedrijf. Een bedrijf dat trouw blijft aan zichzelf, maar ook altijd in beweging is. De overdracht van de helft van de aandelen aan drie medewerkers is daarvan het ultieme bewijs.

Voortbouwen op een stevig fundament. Niet overhaast groeien, maar op een natuurlijke manier ontwikkelen. Met aandacht voor mens en maatschappij. Met oog voor vandaag én morgen. Dat is de koers die Bouwbedrijf de Vries Leeuwarden heel bewust vaart. De afgelopen jaren gebeurde er veel in het Leeuwarder bouwbedrijf. En tegelijkertijd veranderde er weinig.

VAN WERKNEMER NAAR ONDERNEMER

Hoe dat zit? Tot 2020 was het bedrijf in handen van Albert Adema, die het in de bijna vijftien jaar daarvoor omvormde van een kleine stadsaannemer tot een stevige speler in de noordelijke bouwwereld. Op 1 januari 2020

traden Theun Erik Holwerda en Stephan Zuiderbaan toe tot de directie. 'Wij ambieerden beiden niet om dit bouwbedrijf over te nemen', blikt Theun Erik terug. 'Maar toen Albert ons zo'n vijf jaar geleden toch die vraag stelde, hebben we daar goed over nagedacht. Stephan zei: "Ik wil wel, maar niet zonder Theun Erik". En ik zei: "Ik wil wel, maar niet zonder Stephan".'

Maar daar stoppen de ontwikke-

lingen niet. Nadat Albert Adema zich op 31 december 2024 terugtrok om zich volledig op de projectontwikkeling te storten, werd een deel van zijn aandelen in Bouwbedrijf De Vries Leeuwarden overgedragen aan Watze Kingma, Anne Draaijer en Alexander Dijk. Alle drie werken ze al vele jaren in het bedrijf als respectievelijk Hoofd Service & Onderhoud, Hoofd Bedrijfsbureau en Hoofd Uitvoering.

'Dit vijftal kent dit vakgebied'

JE WEET WAT JE KOOPT

Theun Erik: 'Dit vijftal kent dit vakgebied. We kennen de materialen waarmee we werken, de omgeving waarin we werken en de aannemers en projectontwikkelaar waarmee we willen werken. We blijven flexibel en zorgen voor een mix aan mooie opdrachten. Valt het ene weg, zoals tijdens de coronacrisis het geval was of met de bevroering van de huren, dan pakken we het andere op.'

Hoe het is om als werknemer ineens ondernemer te zijn? 'Je weet als werknemer wat je koopt. Maar je hebt nu wel de verantwoordelijkheid om honderd man en vrouw aan personeel aan het werk te houden. Naar ons idee moet je als bouwbedrijf van deze omvang nooit focussen op één ding. Voor ons betekent dit dat we ons richten op een aantal grote projecten, maar nooit de kleinere projecten uit het oog verliezen. Op onze afdeling Service & Onderhoud werken meer dan 35 medewerkers. Een hele bewuste keuze.'

DIVERS EN OMVANGRIJK PORTFOLIO

Het portfolio van Bouwbedrijf de Vries Leeuwarden is even divers als omvangrijk. Het bedrijf voert projecten uit voor scholen, woningbouwcorporaties, zorgorganisaties en bedrijven in de voedingsindustrie, maar werkt ook veel voor particulieren. 'Aan de Emmakade in Leeuwarden bouwen we nu met projectontwikkelaar Blue Banner aan de transformatie van het voormalige PEB-hoofdkantoor tot appartementen. In opdracht van woningcorporatie WoonFriesland creëren we huurwoningen in de Infirmierie aan de Wissesdwiniger. En in de nieuwe Leeuwarder wijk Middelsee bouwen we volop huizen en appartementen', somt Theun Erik op. 'Deze diversiteit past ons. Het was Albert die deze weg destijds insloeg, en die we nog steeds graag volgen.'

Met plezier én met elkaar werken aan mooie, vakmatige en afwisselende opdrachten: dat is waar Bouwbedrijf de Vries Leeuwarden voor staat.'

TOM'S

BIJT JE VAST

in onze NIEUWE SPECIALS!

SPARERIBS

LOADED FRIES

Cambuurplein 1a, Leeuwarden WWW.TOMSCAFETARIA.NL

DUBBEL FEEST BIJ MILANO MENSWEAR LEEUWARDEN!

Onze eigen Abo, geboren en getogen in Leeuwarden en met trots gesponsord door Milano Menswear, is verkozen tot winnaar van Manhunt Nederland 2025!

En, alsof dat nog niet genoeg was, sleepte hij óók de prijzen binnen voor Meest Fotogeniek en Top Model. Met deze indrukwekkende titels mag Abo nu ons land vertegenwoordigen bij Manhunt International in Sri Lanka – een mijlpaal waar eigenaar Eric van Bijleveld van Milano ook ongelofelijk trots op is.

Maar dat is niet het enige goede nieuws. Want Milano Menswear zelf mocht ook dit jaar weer prijzen in ontvangst nemen: voor de derde keer op rij uitgeroepen tot beste herenmodezaak van Friesland én een 2e plaats van heel Nederland! En om de prijzenkast helemaal te vullen ook nog een prijs voor mooiste etalage van Friesland! Kortom: succesvol in stijl, zowel in de winkel én op het podium.

MILANO MENSWEAR LEEUWARDEN
OVER DE KELDERS 20 • 8911JG LEEUWARDEN • WWW.MILANOMENSWEAR.NL

7 DAGBOEK VAN EEN BURGEMEESTER

Woensdag

Verantwoordelijkheid. Het staat, zo las ik in de krant, maar liefst 37 keer in het nieuwe partijprogramma van mijn partij, het CDA. Wat is hier nieuw aan, dat dit zo benadrukt moet worden? Moet ik hieruit afleiden dat we in mijn periode als partijleider géén verantwoordelijkheid genomen hebben? Verdikke nog aan toe, ik begin mij steeds meer te ergeren aan die Bontenbal en al die paladijnen om hem heen. Maar ik moet toegeven dat hij nu wel met enkele brisante programmaonderdelen op de proppen komt. Het h-woord is weer uit de kast en zelfs het gedwongen uitkopen van boeren is geen taboe meer. Een kleine revolutie, zo moet ik constateren. Opvallend is ook dat de racisten in hun hok worden teruggeduwd. Toegegeven, ook ik heb ze destijds in mijn machtsperiode veel te veel ruimte geboden. Het congres in Arnhem ligt me na al die jaren nog zwaar op de borst. Hoewel: laat ik nou niet overdrijven. Het waren andere tijden.

Toch nog even terug naar het partijprogramma. Eerlijkheid, nog zo'n gratis term. Wat bedoelt die Bontenbal daar nu precies mee? Je kunt wel merken dat hij als bestuurder nog nooit met zijn randstedelijke pootjes in de klei heeft gestaan. Ga er als burgemeester van een middelgrote provinciestad maar aan staan dat je keer op keer de kooltjes uit het vuur moet halen. Neem nou de drugs. Wat lees ik nu? Uw lijntje leidt tot liquidatie? Warempel, het staat er echt. Ik dacht even dat de gobelin op mijn werkkamer van schrik in beweging was gekomen. In het lokale verkiezingsprogramma van mijn partij staat al jaren dat we van 12 naar 0 coffeeshops moeten, na de verkiezingen hoor je er niemand meer over. Dat is de werkelijkheid waar die Bontenbal zich nog niet om heeft hoeven te bekommeren. Het is de keuze tussen óf 12 coffeeshops óf gelanterfant in de parken en plantsoenen en het openen van dure wijkgebouwen. Nu hebben we particuliere wijkgebouwen in de vorm van de coffeeshops. Je moet dat puur pragmatisch zien. Ik zal de vlag nog niet uithangen, maar het is een wonder dat de coffeeshops voor hun bedrijvigheid nog geen subsidie hebben aangevraagd.

Bouwen aan vertrouwen, ook zo iets. Brrrrrrr! Wie wil er nou niet bouwen aan vertrouwen? Ik zou de partijleider even hard willen toeroepen en zeggen: loop eens even met mij mee over het Ruiterskwartier of in de Doelesteeg. De uitgaansgebieden het Stratumsend in Eindhoven of de Korenmarkt in Arnhem zijn hierbij vergeleken peuterspeelplaatsen.

Kijk eens hoe wij onlangs met het witte poeder de landelijke media haalden. Eindelijk stonden we weer eens op nummer één. We staken zelfs Barcelona en Amsterdam naar de kroon. En toch marcheren we gewoon door! Er is nauwelijks een stormpje opgestoken. De weldadige rust is weergekeerd. Ja, dat is nog eens besturen! Ik kijk er zelf soms ook van op hoe zo'n riskant onderwerp zomaar weg kan zakken zonder dat we iets hebben opgelost.

Ik denk nog regelmatig terug aan mijn H.J. Schoo lezing: Verwarde tijden die om richting vragen. Dat niemand me belt om dit alles aan een talkshowtafel te duiden.

Donderdag

Soms dwaal ik even af en denk aan de goeie ouwe tijd toen mijn vader Bernhard burgemeester was van Sneek. In die mooie plaats heerste er nog ontzag voor een burgervader. Bij een willekeurige ontmoeting met de burgemeester boog de burger zo diep dat z'n neus het plaveisel bijkans raakte. Vader liep weleens een blokje om, om waar te nemen of de burger alweer overeind was gekomen.

*‘Ik dacht
even dat de
gobelin in mijn
werkkamer tot
leven was
gekomen’*

Wat een tijden! Hij kon gewoon met zijn vinger wijzen en dan was het probleem bij wijze van spreken al opgelost.

Gelukkig ben ik weer benoemd voor een nieuwe ambtstermijn. Voorafgaand aan de benoeming meldde Arno dat hij tijdens mijn installatie enige kritiek zou uiten; ik hoefde me overigens geen zorgen te maken. Het betrof een speelse opmerking van Arno dat ik het Leeuwarder dialect wat vaker zou kunnen gebruiken. Waar die brave Arno zich allemaal druk om maakt! Ach, van vader heb ik geleerd te knikken en vervolgens mild te glimlachen om te laten merken dat de boodschap is overgekomen. Dat betekent natuurlijk niet dat ik er gevolg aan ga geven. Arno snapt dat wel. Alles voor de Bühne.

Even dacht ik dat hij mij op mijn vestje zou gaan spuwen vanwege de enorme stroomstoring. Zelfs op mijn kantoor was er geen licht. Ik vond het niet onaangenaam. Als een of andere lapzwan met een kraan de leidingen saboteert gaat de goegemeente meteen in mijn richting staren. Gelukkig was er Eric, mijn fijne assistent, die mij adviseerde om aandacht te schenken aan het in huis halen van de hulpgoederen die bij rampen sowieso nuttig zijn. Wat een ingenieuze tactiek om moeilijke vragen te vermijden. Voor ik het wist, stond de Omrop voor de deur om weer een invoelende reportage te maken. Jammer dat de talkshows het steeds laten afweten.

**EEN NIEUWE AFLEVERING VAN MIJN DAGBOEK
LEEST U OP LIWWADDERS.NL. BELEEFD AANBEVOLEN.**

HOE MEER JE JE IN FOTOGRAFIE VERDIEPT,

Advertorial • Foto's: Willemkes Fotografie

HOE MEER JE ONTDEKT

'Van jongsafaan ben ik met de fotocamera in de weer. Het is vooral een vak van kijken en je verder ontwikkelen. Hoe meer je je in fotografie verdiept, hoe meer je ontdekt.' Willemke de Bruin van Willemkes Fotografie in Feanwâlden ontwikkelde zich van amateur tot professional. Ze maakt fotoshoots en gaat regelmatig op pad met liefhebbers van de fotografie. 'Ik ben een buitenmens. Het liefst fotografeer ik in de vrije natuur.'

In haar ontvangstruimte, een moderne blokhut naast het houtbouwbedrijf van haar man, wijst de verslaggever op een winterfoto aan de wand. 'Wat hier goed aan is? Nou, eerlijk gezegd is deze foto niet geheel zoals ik hem bedoeld had. Er stond een auto op de kade en die wilde ik er niet op hebben, vandaar. Een foto is goed als die iets met je doet, net als bij een schilderij. Dat moet je raken en dat is bij fotografie net zo.'

Technisch heb je te maken met een hoeveelheid aan regels, maar in de praktijk handel je vaak naar bevind van zaken, zegt Willempke de Bruin. 'Ik organiseer wandelingen bijvoorbeeld, zoals onlangs naar Bakkeveen. Dat zijn hobbyfotografen die met gelijkgestemden op pad willen. Tijdens de wandeling komen ze met allerlei vragen en die hoop ik zo goed mogelijk te beantwoorden. De

gevorderden in de groep probeer ik uit hun comfortzone te halen. Experimenteer eens met een andere lens, zeg ik dan.' Hobbyfotografen zijn vaak ook nieuwsgierig naar wat hun camera precies kan. 'Ik zie van alles voorbijkomen. Je hebt fotografen die niet weten wat ze gekocht hebben. Het gaat natuurlijk

ook niet om de camera, maar veel meer om wie erachter staat.'

De kunst is om in het veld de meest optimale foto te maken die later achter de computer nog kan worden bijgewerkt. 'Je wilt af en toe een wow-moment beleven. Dat vinden de deelnemers

prachtig, een foto waar ze van opkijken. Zo van: heb ik die gemaakt? Maar dan moet je wel bij het begin beginnen en de tips die ik geef ter harte nemen. Het zijn eenvoudige principes die te maken hebben met compositie, licht, afstand, kleur. Fotografen moeten zich een doel stellen: wat wil ik bereiken?

'Je wilt af en toe een wow-moment beleven'

VERENIGING PLATFORM EÉN- EN TWEEPERSONSHUISHOUDENS LEEUWARDEN (VERENIGING P.E.L.)

Zoals de naam al aangeeft waren de werkzaamheden oorspronkelijk vooral gericht op de kleinere huishoudens (deze verkeerden indertijd in een nogal beroerde positie met meer dan 7000 woningzoekende een- en tweepersoonshuishoudens op de wachtlijst van de woningcorporaties).

De laatste jaren is het PEL zich, naast de oorspronkelijke taak, ook steeds meer gaan richten op de thema's sociale zekerheid, armoede en tweedeling, naar aanleiding van de steeds stijgende woonlasten.

PROBLEMEN MET VERHUURDER? WONINGTOEWIJZING? UITKERING? AANVRAAG MINIMAREGELINGEN?

**BEL SNEL PEL! 058-2671636 OP
WERKDAGEN VAN 14.00-17.30 UUR.
B.G.G.**

MAIL VERPEL@ONLINE.NL

WWW.WILLEMKESFOTOGRAFIE.NL

‘Voor Fotografie-reizen.nl ben ik fotograaf en reisbegeleider, waarbij ik op de mooiste plekken mensen help om hun fotografiekunsten naar een hoger niveau te tillen. De reizen zijn zowel voor beginnende als gevorderde fotografen. De beginner wordt begeleid om zijn fotografie verder te ontwikkelen. De gevorderde fotograaf wordt uitgedaagd om te experimenteren en nieuwe paden te bewandelen. De tripjes zijn dus speciaal door een professioneel team ontwikkeld voor (hobby) fotografen. Als reiziger hoef je alleen maar na te denken over de instellingen van je camera en ontmoet je ook nog eens andere fotografen. Je leert tijdens een geweldige, gezellige reis, wat wil je nog meer? Er zijn avonturen te vinden voor zowel binnen- als buitenland, want Fotografie-Reizen.nl biedt een variërend aanbod. Voor welke reis zie jij jezelf wel aanmelden?’

‘Ideeën en inzichten uitwisselen, waarbij humor en gezelligheid voor mij altijd voorop staan’

Sinds haar jeugd is deze nuchtere Friezin, Willemke, al in de ban van de fotocamera. De afgelopen jaren heeft ze zich vooral toegelegd op natuur- en wildlife fotografie, waarmee ze de verhalen en de schoonheid van Moeder Natuur vastlegt. Maar ze gaat geen uitdaging uit de weg: naast natuurbeelden fotografeert ze ook graag honden, paarden, en legt ze met liefde kostbare familiemomenten vast. Willemke geniet van de buitenlucht en de zoektocht naar dat ene perfecte plaatje, of het nu in een nieuwe, onbekende omgeving is of gewoon in haar eigen achtertuin.

Een van Willemke’s dromen is om zoveel mogelijk van de wereld te ontdekken en door haar lens vast te leggen. Of het nu betekent vroeg opstaan of tot laat in de nacht doorgaan, ze doet het met passie. Net zo enthousiast als ze is over fotografie, is ze ook over het delen van haar kennis met anderen, op een toegankelijke manier, waarbij plezier centraal staat. Volgens haar ben je als fotograaf nooit uitgeleerd en daarom trekt ze regelmatig met collega-fotografen eropuit.

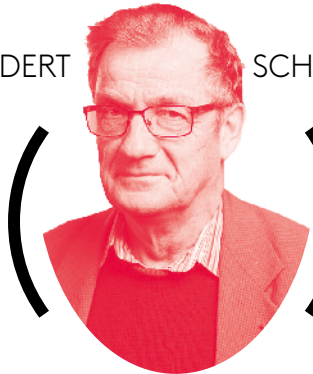
!!IEDERE DAG VERS NIEUWS!!

LEES DE LAATSTE BERICHTEN OP WWW.LIWWADDERS.NL

- GEMEENTE VERBOUWT VOEDSELBANK ZONDER OMGEVINGSVERGUNNING
- NRC RECONSTRUEERT ZAAK KOEN SCHUILING: ONVOLDOENDE BEWIJS
- STEEDS MEER SECTOREN KAMPEN DOOR HANDELSOORLOG MET OPLOPENDE RISICO’S
- IK STEL VOOR DAT DEN HAAG DE RAADS- EN COMMISSIEVERGADERINGEN OP VLIELAND GAAT VOLGEN. WAT EEN VERADEMING, DIE NIEUWE WET- HOUDER
- NAOMI WOLTRING GENOMINEERD VOOR PRINSJESBOEKENPRIJS 2025
- BEARN BILKER: VOOR HET IMAGO VOOR FRYSLÂN IS HET TE HOPEN DAT SOEPBOER DOOR DE ZIJDEUR WEER VAN HET POLITIEKE TONEEL VERDWIJNT
- MINI-EXPOSITIE DE VOGELS VAN HEERKENS IN HET HISTORISCH CENTRUM LEEUWARDEN

Groëne oase

MEINDERT SCHROOR

Se’n dettech jaar leden deed oans buro Varenius (myn frou en ik) de útwerking fan de senoemde wyksignalearringsrapporten foor de gemeente. Myn frou, un geboaren en getogen Liwwadder deed de fotografy en ik as Ouwe Seun, dy’t toen oek al ruum dettech jaar in Liwwadden woande, de tekstuele toelichting fan de statistiken. Al fotografearend was se alle – ik meen se’n 27 – wyken fanne stad deurtrokken. Wat hewwe wy eileks un groëne stad was hur foornaamste observasy; ‘ik had my dat feitleks noait se realiseard’.

Liwwadders mar Harlingers krekte- vengoëd wudden noait met sefeul selffertrouwen angaande hun stad opbrocht. At jou wat wille dan mutte je hyr fut. Nim ut liëdsje fan Piter Wilkens Ut het noait wat weest. Altyd wear dy underdogposysy, swelge in je eigen segenaamde achterstand en de anderen (Den Haach of wie dan oek) dy daar dan de skuld fan hewwe süden. Eeuwenlang een fan de rykste gebiëden fan Europa, ferfolges slaat de konjunktuer om, wij an ut fútenend en fut nimt half Fryslân de benen. De achterblijvers, eamelkonten en suertsjes, dy’t nyt fut de kuierlatten trokken hewwe foor eigen gewin, ik oek. Daar hew ik ut wel faker over had en kom ik nyt op werom. Mar goëd we hewwe dur un prachtege provinsy an over houden met un moaie hoofdstad, kultureel en Europees toegeliek en in pakweg feertech jaar evolueard fan un wat sleeuwe hoofdplaats naar un dynamisch regionaal sentrum. Alle jaren, an ut begin fanne se- umer op un saterech in juny, organiseard oans onfolprezen architectuurforum Attiek de Dag de Architectuur. Dit jaar met twee boattochten: een deur de nije wyk Middelsee en een deur de ouwe binnen- stad. Dy laaste mocht ik ferbaal begeleide. Wat wy nyt deur hadden was dat nyt allenech de terrassen op kaden en boaten folsatten, mar oek de binnengrachten en singels – *wêrat (dat wist ik oek nyt) op bepaalde stukken éénrichtingsferkear insteld is* – optilden fanne rondvaartboaten, boatsjes, suppers en you name it. Onder un útbundege son al met al ‘n froalek pandemoanium met as apotheose lallend jongfolk by gelegenhyd fersterkt onder de bogen fanne pypen (‘gemetselde boog- bruggen’ foor de nyt Liwwadders). Jim foële ut al, fan un fatsoënleke inhoude- leke begeleiding kwam nyt feul. Teugen de ‘stem des volks’ kan niemand op, dat mut je nyt eens wille. Dat wú ik oek nyt hoewel ik mysels wel foor de hasses slaan kon dat ik fergeten was dat dy toeno- men dynamyk fanself oek op ut water waarnimbaar is en wij nyt un andere dag koazen hadden foor de rondvaart. Mar trots was ik nyttemin. Dat slaperege is dur inmiddels wel ôf.

Intussen denkt de lezer: waar gaat dit over? Wij siën oek wel dat ut drukker en dynamiser wurden is inne stad. Un andere klacht út de jaren fyftech was dat de Liwwadders weinech groëen hadden om sich te ferpoazen. De stad lag as ut

ware as un stienen oase in un groëne feewoestijn. Dêr moest wat an deen wudde; de Groëne Ster is dêr ut risseltaat fan. Mar groëne stad? Op- en af- stapplek fanne boat dy’t wy huurd hadden was

anne Prinsetún. De belangrykste groëne plek fanne stad, omzoming fanne moaiste anlêchplaats fan Nederland. Anslutend de Noarder- en de Westerplantage. Met noch un groëne oase omme hoek, de tún fan ut Nieuw Sint Anthoan an ut Perkswaltsje met één blok fedder, mar oek beperkt toegankelek, de tún achter ut Stadhou- derlek Hof. Fedders de Arendstún dy’t gien tún is mar un wat út de hand lopen bleek. Gaan we de singel over dan fine we twee foormalege drinkwaterfivers, de Viver aan Oastersingel (1826) en ut Vossepark anne Westersingel (1874-1926) dy’t oek parken wurden binne. En wat te denken fan de begraaflakken anne Spanjaardslaan (1833) met anslutend ut Rengerspark (1905). Ik laat ut Skapedykje en de Harlingerstraatweg (RK) even búten beskouwing. We hewwe oek ut noade- ge groën ferloren. Dur is un prachtege luchtfoto fanne stad út 1935 fanút ut noarden nomen. Daarop leit de stad noch omsoomd met moestúnen, túnderijen en ander gardeniersspul, sewel an weers- kanten fanne Dokkumer Ee, as tussen Achter de Hoven (ik noem mar even beroemde namen as Mariënborg, Johann Hermann Knoop) en Húzumerlaan. Dy túnen, dêr’t wy noch wel hofkesongen (‘appels gappen uit boomgaarden’ foor de nyt-Liwwadders), binne fut mar de Potmarge is wel un moaie groëne long bleven. Oek flak foor en na de oorloch kwamen d’r groëne punten bij. Om te beginnen sportterreinen as Sportpark Cambuur, Kaatsterrein Sonnenborgh, de Greuns, Marnixveld, Magere Weide en later Nijlân en Kalverdykje en as echte parken fansels ut Julianapark (1939) en ut Zamenhofpark (1945-1959), leRoy-achte- ge delen fan Bilgaard en feul later (1979) ut Abbingapark tot en met heuse bossen, seas ut Liwwadder Bos (1992) en ut Bos fan Pylkwier en Wiarda Plantage na de eeuwwisseling. Myn missers, seas water- en groënparken in Nylân en Camming- haburen, kanne jimme anfulle op <https://www.groenleefftinleeuwarden.nl/project-category/bos/page/2/>. De tiden binne lang foorbij dat we allenech ut Bos fan Ypeij hadden (Park Vijversburg hyt ut teugenwoordech, nyt helemaal speend fan smoar), mar daar konden jou wel mette trein (Halte Tietjerk) komme. Wy hewwe selfs un parkeiland, jawel: de Fros- kepôlle. Krekt as ik geboaren in 1955 – de assosjasy is geheel toefallech – en moaie bijfangst fan de anlêch fan ut Van Harinx- makanaal wat un soad modder opsmeet die goëd brûkt wudde kon foor de anlêch fan dit bysondere park.

Tenslotte: we hewwe selfs un park dat onder un groate wech fedween. Ik geef de útslach meteen; Bornia Park, met twee heuse Parkstraten, (ge)legen achter de Verlengde Schrans en thans onder de Oostergoweg. Leeuwarden Oud-Zuid. Nee, grapke: Huzum!

Een steiger bouwen is veel leuker dan de Vlietzone opknappen

Het maken van een steiger voor de nieuwe bewoners van Middelsee is toch veel leuker dan het op orde houden van wijken als Vlietzone, Molenpad en Heechterp.

Door Andries Veldman

Op vakantie doe je soms gekke dingen. Zo viste ik uit de papiermand in ons appartement een oud nummer van het blad *Binnenlands Bestuur*, een blad over het wel en wee van bestuurlijk Nederland dat gratis wordt verspreid onder raadsleden en leden van provinciale staten - anderen moeten betalen. Zo af en toe haalt *Binnenlands Bestuur* het landelijk nieuws, maar toen ik het nummer van 16 mei onder ogen kreeg had was ik verbaasd dat enkele artikelen uit dit nummer mij nimmer hadden bereikt. Het begon al met het relaas over Michael Sijbom, sinds dit voorjaar burgemeester van Dalfsen. Sijbom heeft het enorm met zichzelf getroffen. Wie een gelukt leven wil leven moet in de leer bij Sijbom. Hij is buitengewoon mediageniek en daarmee bedoel ik dat hij in de startblokken staat om in de publiciteit te verschijnen, alles ter meerdere eer en glorie van zijn gemeente. 'Als ze om vier uur bellen, dan ben ik om vijf uur in de studio', aldus de burgemeester, die in een vorig leven onder meer voorlichter was van het landelijke CDA. Sijbom is een

Leeuwarden bouwt circulair: hoe je van oude meuk weer iets moois kunt maken

van de weinige burgemeesters wiens 06-nummer op de website staat van zijn gemeente. Je kunt hem direct bellen. Sijbom zegt hierover: 'Dát is het symbool van bereikbaarheid. Ik ben nooit lastiggefallen. Een paar dronken jongelui die wat brullen, dat kan me niet schelen.'

Sla je in *Binnenlands Bestuur* de pagina om, dan beland je bij een artikel waarin twee hoogleraren tekeer gaan tegen het voornemen van minister Judith Uitermark (NSC) om de Algemene Bestuursdienst te versoberen. Uitermarkt wil de ADB terugbrengen van 1800 naar ongeveer 1300 functies, maar misschien wel 550. Uitermarkt motiveert haar voornemen door te stellen dat ze af wil van de 'pool' van 'ronddraaiende' ambtelijke 'procesmanagers'. Die zijn veel te veel gericht op de Haagse wereld en minder op wat er buiten

Eerder wilde Fokko de Vegt ook al een brug slaan tussen zijn in overheidsdienst opgedane kennis en een privé-activiteit

de parlementaire hoofdplaats gebeurt. De toeslagenaffaire en de gaswinningsproblematiek in Groningen hebben de kritiek op de dienst, waar de procesmanagers rouleren, aangewakkerd. Je zou zeggen: hulde! Maar daar denken de hoogleraren (of zijn het lobbyisten?) geheel anders over. Ze komen overigens niet veel verder met hun weerwoord dan dat het voornemen van de minister een verarming en verzwakking van de rijksdienst vormt, die ten koste zal gaan van zowel de bestuurskwaliteit als de bestuurscultuur. Ze willen graag doorgaan met vergaderen en 'uit-eenlopende belangen verbinden'.

Even verderop in *Binnenlands Bestuur* stuitte ik op de hoofdmoot en een klein hoogtepunt in mijn vakantie: een drie pagina's tellende lofzang op hoe goed we in Leeuwarden bezig zijn met het circulaire. De koppen liegen er niet om: Leeuwarden bouwt circulair - en deelt dat met wie maar horen wil. En nog sterker: hoe je van oude meuk weer iets moois kunt maken. Die oude meuk, ook weer nieuws, betreft

het gemeentekantoor aan het Oldehoofsterkerkhof. Ik dacht even dat men hier nu wel zo langzamerhand uitverbouwd zou zijn, om de haverklap wordt er geboord en getimmerd dat het een lieve lust is. Bovendien staat het gebouw er nog niet zo heel erg lang. Maar nee, uit het artikel blijkt dat de eerste verdieping van het gemeentekantoor als een 'cellencomplex' werd beschouwd. Een lange gang met deuren naar een reeks identieke, dertig jaar oude kantoorruimtes. Dat moest anders: 'Ik heb de knop omgegooid: we gaan voor 100 procent circulair', aldus Sebastiaan Mulder, projectleider van de renovatie. Even verderop komt Fokko de Vegt aan het woord. De Vegt, die eerder al eens op een bijzondere manier in Liwwadders opdook, zag een bevroren jongeman (zijn collega) die sprak over circulariteit en hoe belangrijk dat was: 'Hij had het over waarden, maar dat waren hele andere waarden dan ik gewend was in de blauwe, financiële wereld. Ik wilde kijken of ik daartussen een brug kon slaan.' Eerder wilde De Vegt,

Michael Sijbom heeft het enorm met zichzelf getroffen

zoals beschreven in het genoemde artikel in Liwwadders, ook al een brug slaan: een brug tussen zijn in overheidsdienst opgedane kennis en een privé-activiteit. De Vegt, die maandelijks een mooi salaris bij de gemeente Leeuwarden opstrijkt, bood zijn daar opgedane kennis via zijn privé-winkeltje First Stone op het internet aan. Wethouder Sjoerd Feitsma (PvdA), die destijds daarnaar gevraagd werd, vond het allemaal geen probleem.

Je kunt ook een voorzichtige conclusie trekken over wat voor soort zaken het zijn waar ambtenaren zich vooral druk om maken. De Vlietzone hoort daar duidelijk niet bij. Het artikel gaat in hoofdzaak in op het maken van een circulaire steiger in de nieuwbouwwijk Middelsee. Tot in detail wordt ons duidelijk dat het maken en onderhouden van een steiger in dit gebied ten zuiden van Leeuwarden niet zomaar iets is. Daar komt wat bij kijken. De steiger is beoordeeld via de meetlatten Life Cycle Costs en de Milieu Kosten Indicator. Na veel onderzoeken en afwegen (zelfs Denemarken werd hiervoor aangedaan) is besloten om de steiger toch maar van hout te maken. Tegen uitglijden wordt het aantal schoonmaakrondes per jaar verhoogd (wijkpanel Vlietzone opgelet!) en op de hellingbaan van de steiger komt een proef met een 100 procent biobased gripstrip. En dat alles om de nieuwe bewoners van deze wijk tot het uiterste te gerieven. Het wordt je als lezer allengs duidelijk dat het maken van een steiger voor de nieuwe bewoners van een nieuwe wijk voor ambtenaren veel leuker is dan het op orde houden van wijken als Vlietzone, Molenpad en Heechterp.

Leren dansen ?

kom voor een leuke proefles

in de week van 15 september
Wo. 19.45 of Zo. 20.15 uur
komen – meedoen – beslissen
Probeer onze gezellige
allround cursus
Ballroom, Latin... en meer !
Zaterdag 13 september
Open dag met workshop v.a. 15.00 u.
Openingsbal v.a. 20.00 uur

meer info: kijk op onze website of bel 06-53849635

omarsmids.nl

1983 – 2025 al 42 jaar de leukste dansschool

Vergaderen | Lunch | Diner | Borrel

De Hofdame

Aan de voet van de Oldehove!

www.de-hofdame.nl

KN KEUKEN
RENOVATIE
n e d e r l a n d

Regio Leeuwarden

- ◆ **nieuwe keukendeuren**
- ◆ **nieuwe scharnieren**
- ◆ **nieuwe werkbladen**
- ◆ **nieuwe apparaten**
- ◆ **nieuwe kranen**

Als het om de euro's gaat!

keukenrenovatienerland.nl

06 - 2856 3755

Eddy&Henny:

**'Die Alzheimer-
pil mutte se an
politici geve.
Dy fergete altyd
snel wat se
beloofd hewwe'**

EDDY 'Wij siën alles. Oek as se oanse kranten út de fytstas hale.'

HENNY 'Wij fergete oek niks.'

EDDY 'As se un oud nummer fan Liwwadders hewwe wille, dan brenge we die langs.'

HENNY 'Die pil út Groningen hewwe wij noch nyt noadech. Weest wel, die pil teugen Alzheimer: Sul 238.'

EDDY 'Je salle Sul 238 maar innimme mutte.'

HENNY 'Die Alzheimerpil is krekt wat foor politici. Die binne na de ferkiezings meteen fergeten wat se oans foor de verkiezings beloofd hewwe.'

*U kunt met ons uw wensen bespreken voor uw uitvaart.
Neem daarvoor vrijblijvend contact met ons op.*

MANNING
Uitvaartzorg

met liefde geregeld
ongeacht uw verzekering of lidmaatschap

058 - 844 83 65 | www.manninguitvaartzorg.nl

HoutbouwdeBruin

Dé specialist in geïmpregneerde houtbouwproducten

De Swette 1c, 9269 RC, Feanwâlden | www.houtbouwdebruin.nl | Telefoon: 06-22510084

MAATWERK IN HOUTBOUW

Houtbouw de Bruin is al ruim 30 jaar gespecialiseerd in houtbouw producten op maat en naar wens gebouwd. U heeft bij ons een grote keus uit diverse houtsoorten en profileringen. Uniek is ons assortiment geïmpregneerd vuren-hout in maar liefst 7 verschillende kleuren.

TUINHUIZEN & KAPSCHUREN

Op zoek naar een prachtig tuinhuis met platdak en eventueel uitgebreid met een overkapping? Of eindelijk ruimte voor een fraaie landelijke kapschuur met overkapping? Wij maken deze luxe modellen in elke gewenste afmeting.

Inspiratie nodig? Bezoek dan ook eens onze website en bekijk de voorbeelden van de vele modellen die wij reeds hebben geplaatst.

LUXE TUINKAMERS MET OF ZONDER BERGING

De huidige trend van afgelopen jaar! Onze luxe tuinkamers volledig op maat gemaakt en inclusief glazen schuifwand. Uiteraard naar wens voorzien van een houten vloer en fraaie binnenbetimmering naar keuze. Leverbaar in diverse profileringen en kleuren. Bezoek vrijblijvend onze overdekte showroom en wij laten u graag de mogelijkheden zien.

HOUTBOUW DE BRUIN - BUITENGEWOON GOED IN KWALITEIT EN PRIJS!

KANTOREN
VERGADEREN
FLEXWERKEN
LUNCHEN

CRYSTALIC

Op zoek naar een
dynamische werkplek
of vergaderlocatie?

Bekijk ons aanbod op
www.crystalic.nl

LEEWARDEN | FRANÇOIS HAVERSCHMIDTWEI 2 | 8914 BC | THE NETHERLANDS

